

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Praelectionum Theologicarvm
Tomus ...**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Quæstio I. De actu Pœnitentiæ imperato qui est Contritio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82982)

quid peccatum, quod infinita Dei misericordia vincere non possit, nec satisfactio Theandrica abolere, si enim vinceret & aboleret, remissibile esset. Natura sua.

DISPUTATIO IV.

De Actibus Pœnitentiæ.

Actus Pœnitentiæ duplices cogitari possunt, quidam sunt imperati, quidam eliciti; nomine Imperatorum veniunt actus principiat ab aliis virtutibus in bonum pœnitentiæ, quæ, illos imperat: nomine autem elicitorum, ut aliunde scitur, veniunt ut actus, quos principiat ipse habitus, sub formali sibi proportionato. De utriusque hinc agendum erit. Sed quia ad complementum dictorum de peccato habituali, & de mediis remissionis peccati multum deserviet notitia naturæ Contritionis, & Attritionis, hinc prius de istis actibus imperatis, quam de elicitis agendum erit. *Sic*

QUÆSTIO I.

De actu Pœnitentiæ Imperato, qui est Contritio.

Si quæstio præsens in tota sua latitudine tractari deberet, esset agendum, de omnibus ferme virtutibus, quia nulla ferme est, quæ à pœnitentia imperari non posset. Sed attendendum præcipue ad actus dolendi & dolore perfecto, qui appellatur Contritio, & dolore imperfecto, qui appellatur Attritio. Contritio utpote dignior præponenda erit, & ut tractatio subserviat antecedentibus, prius de ea agendum erit, per ordinem ad justificationem, & postea, de intrinseca ejus ratione, illaque secundum se spectatâ.

DIFFICULTAS I.

De Contritione per ordinem ad justificationem.

Difficultas principalis in hoc est: An Contritioni insit vis sanctificandi hominem, ita ut Sanctitas, non à sola gratia desumatur, sed etiam à Contritione, tanquam forma. Negat Suarez d. 8. hinc S. 3. idemque docet de Inc.

eum sequuntur Coninck. Tannerus, Lugo d. 8. a. Sc. 3. Ov. de Just. tr. 8. c. 1. p. 7. & post alios Esparza de Just. q. 12. Affirmat Vázquez d. 20. Alarcon. Gaspar. Hurtado, Maratus & cum aliqua limitatione Ripal. d. 99. à. S. 3.

Punctum Difficultatis I.

Proponuntur argumenta Sententiæ negantis.

I. Argumentum est, quo utitur Suarez Lugo. Ovid. & alii, estque petrum ab autoritate Trid. quod cum Sess. 6. c. 6. numerasset dispositiones ad justificationem, inter quas ponuntur, fides, spes, dilectio. cap. 7. inquit. *Hanc dispositionem justificationis ipsa consequitur*; ergo ex mente Concilii Contritio, non est forma justificans, sed mera dispositio ad justificationem.

RESPONDET I. Vázquez, quod hic agatur Trid. de Contritione imperfecta, & de dispositionibus etiam remotis, numerat enim illic Trid. timorem, spem, veniam, dilectionem DEI, tanquam Justitiæ fontis, quod indicat Deum ab illis amari non amore amicitiae, sed concupiscentiæ; appellaturque illa Contritio odium ali-quod. Tum quia agitur hic de Contritione, quam agere oportet, ante baptismum; quod ipsum probatur; quia illic agitur de justificatione impii; impius autem apud Aug. est infidelis. Deinde Justificationem Trid. definit, quod sit translatio, à statu filii Adæ, in statum gratiæ, hanc autem ipsam translationem, dicit post promulgatum Evangelium non fieri sine lavacro regenerationis; ostendit item Trident. non loqui de Contritione perfecta ex collatione c. 6. & 7. inter se, & in hac interpretatione loci illius concordant Corduba & Vega, qui proximè temporis Tridentini scripserunt, quibus consentiunt Mol. Bell. & alii. Unde jam concedet Vázquez, Contritionem quæ est imperfecta, & quæ saltem, de necessitate requiritur ad baptismum, esse

esse dispositionem ad justificationem, sed negat. Contritioni perfectæ convenire rationem tantum dispositionis. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT I. Concedo Trid. loqui hîc de Contritione imperfecta, sed nego quòd loquatur de illa, quod ipsum probatur; quia Trid. loquitur de Contritione Sess. 14. cap. 4. dicitque ibi se loqui de eadem, in quantum illa primum locum obtinet inter pœnitentis actus; & inferius subdit. *Fuit autem quovis tempore, ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius.* Quod non potest intelligi de attritione sola, hæc enim ante legem gratiæ, non cusabat remissionem mortalium; & si dicas, quòd ad remissionem eorundem profuerit, unâ cum Sacramento antiquæ legis; quia tamen justificatio obtineri poterat etiam extra Sacramentum: non poterat Trid. in ea amplitudine loqui, quòd scilicet quovis tempore fuerit necessaria. Unde debebat illic subintelligere Contritionem non Attritionem præcisè. Ex alio etiam capite non poterat loqui Trid. de sola Attritione præcisè, quia aliàs esset de fide, Attritionem cum Sacramento esse sufficientem ad justificationem, quod quamvis probabilius sit, non est tamen de fide, quod si loquitur illic Trid. de Contritione per accommodatam distributionem, quædam intelligendo de Contritione imperfecta, quædam de Contritione perfecta, de perfecta redibit questio: Cur, cum contritio dicitur esse dispositio ad justificationem, non intelligendum id sit de Contritione perfecta? Ex alia parte verba Conciliorum sunt sumenda ut sonant, nisi obset aliquod absurdum, quod in præsentî ostendi non potest.

NON SATISFACIT II. Quia quamvis Trid. concederemus loqui hîc de Justificatione, quæ sit per Baptismum, nihilominus permitti non potest, quòd de illa sola, quæ sit per Baptismum loquatur, quia de facto eadem Sess. cap. 4. dicit, Justificationem esse translationem à statu filii Adæ ad statum gratiæ; subdit: quæ quidem translatio post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest; qui locus duo ostendit 1. non loqui Concilium de Justificatione solum per Baptismum, nam adhibet justificationis, ut sic restrictionem acquirendæ, scilicet pro statu gratiæ per Baptismum. Deinde idem locus ostendit, quòd cum solo voto baptismi, quem vult esse medium acquirendæ justificationis, possit haberi Justificatio: jam autem votum Baptismi, potest esse ipsa Contritio; in quo ipso agnoscit Trid. quod amor sit medium, seu dispositio acquirendæ justificationis. Ex alio etiam capite colligitur Trid. non loqui de Justificatione per Baptismum nonnisi habenda, quia si illic loqueretur Trid. tantum de Justificatione per

Baptismum, & non de Justificatione ut sic, ergo tantum de Justificatione per Baptismum definit, quòd non justificemur per imputationem, vel Justitiam DEI, aut Christi Domini extrinsecam.

Quod si dicas, nonnisi à pari id deduci posse.

Contra erit, quia præcisè deductio à pari, non fundat articulum fidei, immò oppositum potest esse de fide; nam hæc argumentatio: Sancto Petro est data gratia post peccatum, & finalis pœnitentia, ergo & Judæ: non tantum, non tenet, sed & oppositum est articulus de fide, credentibus nobis, damnatum esse Judam.

Neque ulterius valet si dicas Tridentinum loqui per accommodatam distributionem, aut exemplificando justificationem, in medio, quod est baptismus, tanquam tutiori; quia redibit argumentatio. Cur non loquatur Trid. de Justificatione ut sic. Deinde cum semel (ex jam adlatis) elici possit quod Contritio sit dispositio ad justificationem, redibit argumentum, cur non sit semper Contritio, per modum dispositionis.

NON SATISFACIT III. Quia inter dispositiones numeratur etiam ipsa Dei dilectio, quæ in principiis Vasquez impossibilis est, cum peccato, nec requirit ullam intensionem determinatâ. Ergo jâ non poterit dari dilectio imperfecta, quæ scilicet disponat ad Justificationem, cum per Vasquez illa dilectio sit ipsamet Justificatio. Deinde si Trid. loquatur hîc de Contritione imperfecta, ergo non loquitur de contritione charitate formata, quia hæc per Trid. est perfecta contritio ut habetur Sess. 14. cap. 4. & tamen hanc contritionem appellat Tridentinum nomine dispositionis ad Justificationem.

Neque valet, si dicas, quod August. imperfectam charitatem agnoscat, quia etiam ille agnoscit imperfectam justitiam, quæ tamen verè justitia est, sicut imperfectum lumen, est adhuc lumen. Quod autem dicunt alii. Attritionem esse imperfectam dilectionem, utpote quæ est amor Concupiscentiæ, id etiam non convincit, nam Trid. Sess. 14. cap. 4. distinguit inter contritionem imperfectam, locò autem citato loquitur de contritione perfecta, quæ non stat amore concupiscentiæ, sed amore amicitiae. *Ceterum adlata auctoritas non evincit.* Hinc

RESPONDETUR II. Quod scilicet justificatio dupliciter sumi possit. 1. Secundum quod est participatio naturæ Divinæ. 2. Prout justificatio dicit formam continentem prædicata incomparabilia & opposita turpitudini peccati, aversionique à DEO, opponentia, conversionem ad DEUM, dicique poterit, Amorem, Contritionem perfectam, &c. esse dispositionem ad justificationem priori modo

*(k) 2 sum-

sumptam, sed non ad sumptam posteriori modo.

INSTAT I. ex Trid. Lugo, Contritio semper fuit necessaria ad impetrandam veniam peccatorum, ut ait Trid. Sess. 14. cap. 4. Ergo apparet, quod etiam Contritio non sit forma justificans sed illam impetrans, nulla enim forma impetrat effectum suum formalem.

RESPONDET Vasquez Concil. loqui de contritione abstrahente à perfecta & imperfecta. Addit etiam: Eo sensu à Contritione impetrari justificationem, eò quod regulariter extra Sacramentum, Contritione, non acquiratur justificatio.

CONTRA hanc responsionem est. Tum quia arbitrium est dicere de sola imperfecta contritione verificari illam necessitatem. Tum quia extortum est dicere, quod ly omni tempore supponat pro ordinariè.

RESPONDERI potest III. Impetrari scilicet à contritione veniam peccatorum propter exigentiam radicalem, quam habet, ut à Deo acceptetur, moveaturque illà Deus, ad liberam condonationem. Ex immediatius autem adlatis, Responderi potest; quod scilicet si accipiat justificationem pro participatione Divinæ naturæ, eam sic sumptam impetrat de congruo contritio vel amor elicitus à peccatore, sed si accipiat pro forma habente opposita prædicata peccato, & aversioni opponentia conversionem, sic sumpta justificatio, non impetratur, sed perficitur contritione & amore.

INSTAT II. Idem; ex illo Trid. Sess. 6. can. 3. ubi docet Trid. dicitque anathema ei, qui dixerit quod sine prævenienti inspiratione Spiritus S. possit aliquis diligere, aut pœnitere sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, ubi Trid. supponit dilectionem esse aliquid antecedens justificationis.

RESPONDET Vasquez. quod hic agat Trid. contra reliquas Pelagianorum, qui ad justificationem opera non nisi naturalia censebant sufficere; cæterum Dicastillo dicit non haberi fundamentum quod hic Canon editus fuerit contra reliquas Pelagianorum.

Nihilominus in gratiam P. Vasquez posset defendi responsio, nam Trid. referens hunc canonem, citat simul Arauc. 2. quod tamen institutum erat ad damnandos tales errores.

ADDIT Vasquez, quod ante Concil. nulla præcesserit de hoc difficultas; An scilicet Contritio esset forma justificans, sed id habet aliquid arbitrariè dicti, posset enim affirmari, quod dirigente Spiritu S. etiam non ex præmota lite, determinaverit id Trid. sed & hæc ipsa responsio adfert aliquid solâ suspitione fultum *Hinc aliter conformiter ad dicta supra*

RESPONDETUR Huic Instantiæ, secundum

jam dicta; quod scilicet dilectio sit dispositio, ut justificationis gratia conferatur accepta pro participatione naturæ Divinæ.

INSTAT III. Ex Trid. quod Sess. 6. cap. 7. Non verò ut citari solet, can. 7. dicit. Justiciam per quam justificamur, dari unicuique secundum propriam, uniuscujusque dispositionem, cum tamen Contritio non detur, secundum mensuram dispositionis.

RESPONDETUR. Ex dictis, loqui hic Trid. de Justificatione sumpta pro participatione naturæ Divinæ, non verò prout dicit formam adferentem prædicata formaliter contraria peccato, adeoque ejus expulsiua.

INSTAT IV. Oviedo ex Sess. 6. can. 9. in quo Concilium requirit, tanquam dispositionem, motum voluntatis. Sed ante Contritionem talis motus simpliciter non requiritur, quia licet ante Contritionem præcedat timor Dei, tamen id non est simpliciter necessarium.

RESPONDERI potest I. Quod mens fuerit Trid. declarare quod Justificatio nostra non sit sola fides, quæ credatur remitti peccata Christiano, sed quod præter fidem requirantur etiam actus voluntatis, quod totum verificabitur, etiam posito quod peccator Contritione justificetur, cum ipsa Contritio, sit actus voluntatis. Mentem autem illam fuisse Trid. probat: quia ille Canon refert se ad cap. 9. Sess. in quo de illo errore hæreticorum, hoc est sola fide justificatione agitur, quod ipsum etiam fecit. cap. 8. 7. & 6. ad quæ omnia sese revocat. Trid. & quia Justificatio ultimo completur gratiæ infusione, fit ut Contritio antecedens hoc complementum, vocari possit preparatio & dispositio ad illud, sicut ante Dialogum, si necdum omnes Auctores convenierint, dicitur esse tantum preparatio & dispositio Dialogum; crepusculumque dicitur moraliter preparatio ad noctem, eò quod sit adhuc imperfecta nox.

RESPONDETUR. II. ex jam dictis; motum voluntatis antecedenter esse per modum dispositionis ad Justificationem sumptam pro speciali participatione naturæ Divinæ.

INSTAT Ultimo Lugo & adfert auth. Scripturæ & SS. PP. qui justificationem & remissionem peccati, dicunt esse distinctum beneficium Dei, etiam post Contritionem.

RESPONDET Dicast. cit. n. 284. duplicis generis esse illa testimonia, nam in aliquibus promittitur alicui seriei bonorum operum, remissio peccati & Justificatio, sed in iis agitur de Contritione imperfecta, in quibus autem agitur de Contritione perfecta, in illis promittitur quidem remissio peccati, sed non quoad rem, novum quid, sed figuratè, & per declarationem ejusdem; quod non infrequens est in scriptura, ut cum dicitur vita viveri, & non morietur: & sicut præceptum datur quorum unum explicat aliud,

aliud, nec tamen est novum præceptum ut dicitur: Audite Sapientiam & estote sapientes, & nolite abjicere eam, ita etiam quamvis modo significandi diversum dicatur, habere contritionem, & obtinere remissionem peccati, poterunt tamen hæc duos in idem recidere.

RESPONDETUR II. Cum per nos etiam posita gratia, sit necesse intelligere condonationem Divinam, ita ut gratia non nisi radicalem exigentiam dicat istius condonationis; etiam idem proportionaliter dici poterit de contritione, quod scilicet non nisi radicaliter exigat condonationem Divinam, ita ut condonatio illa & remissio peccati, possit per modum beneficii specialis, ad Contritionem comparari.

Neque illud convincit, quod dicit Lugo ex dictis sequi, quod non solus Deus peccata deleat; nam si attendatur ad prærequisitam condonationem explicatam, quæ à solo Deo ponitur, bene dicitur deleri peccata à solo DEO. Rursus principaliter delentur à solo DEO, quia ille ipse primus est auctor dandi auxilii contritionis, quanquam in legitimo sensu potest dici Peccatorem adjutum gratia, delere in se peccata, simile enim quid i. Joan. 3. dicitur. Omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut & ille sanctus est, cujus loci meminit etiam Dicastillo.

Solvuntur argumenta à ratione petita.

Relatis arg. ab auth. petitis, sequuntur propositiones à ratione.

II. Est ejusdem Lugonis desumptum ex natura Contritionis, quæ cum sit actus transiens, non potest esse propriè forma justificans, nam forma justificans, eò ipso formaliter facit filium Dei adoptivum, & per consequens similem DEO in natura, hoc autem habet, sola gratia habitualis. Hoc argumentum trahit seculum, & aliud principium nempe quod sit de fide justificari hominem per aliquid intrinsecum. Hæc ratio quantumvis appellatur arg. à priori, fundatur etiam in autoritate.

RESPONDET Dicast. cit. num. 291. & 303. quod cum denominationes possint haberi ab actu vitali transacto, permanereque moraliter, etiam denominatio sancti, poterit haberi ab actu amoris transacto.

ADDIT. Hominem habere specialem participationem naturæ Divinæ, cum est similis Deo in operatione amandi præcipue cum per Dionysium denominatio sanctitatis, etiam actui competere possit; dicit enim Dionysius. Sanctitas est ab omni scelere libera perfecta que ac ex omni parte incontaminata puritas, quæ

verba verificari possunt etiam de actuali sanctitate. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT I. Concedo interdum denominationes provenientes à formis vitalibus, etiam ipsis transactis, denominare subiectum; sed id tamen universaliter verum non est, nam visio beata, item ocularis, est actus vitalis; numquidné tamen transactæ, denominant suum subiectum de præsentis videns, id ergo tunc tantum verum est, quando denominatio ipsum exercitium actum & præsentialem Physicam non importat, & tamen doctrina Dicastillo universaliter assumebat posse haberi denominationes vitales transacto actu.

NON SATISFACIT II. Quia esse similem Deo in operatione non est esse similem Deo in natura, consequenter nec est habere participationem seu consortium naturæ Divinæ, idque ideo, quia nos apprehendimus nomine naturæ radicem & principium reliquorum; nam definitivè natura, est principium motus & quietis, nulla autem operatio, est talis radix, sed sola gratia, ad quam omnia contenta in ordine supernaturali referuntur, vel tanquam principia, vel tanquam passionis, vel tanquam effectus, præmia, privilegia, &c. similia.

NON SATISFACIT III. Concedo rationem sanctitatis ejusque definitionem competere etiam sanctitati actuali, sed nego per ordinem ad nostras intentiones, operationibus Divinis competere rationem naturæ, consequenter negatur, quod esse similem in operatione Deo, sit esse similem in natura. *Hinc*

RESPONDETUR II. Adeandem diff. Contritionem scilicet, cum sit actus transiens non possit esse formam justificantem, quæ supponat pro speciali participatione naturæ Divinæ; poterit tamen contritio esse forma justificans, accipiendo justificationem pro forma adferente prædicata formaliter opposita peccato, & aversioni à DEO, eaque habitualiter manente.

III. Arg. est Oviedo; si actus contritionis esset forma sanctificans, videretur magis fore sanctum illum, qui habet habitum & actum, quam qui haberet tantum alterutrum eorum, consequenter si quis haberet sanctitatem habitualement ut duo, & eliceret actum, qui sit sanctitas ut duo, evaderet sanctus ut 4.

RESPONDET Vasquez, & illustrat eandem responsionem Alarcon in manu scriptis apud Oviedo. Eundem gradum sanctitatis posse procedere diverso modo, à duplici forma, adæquate ab illarum qualibet, ab habitu scilicet gratiæ tanquam à forma, dante jus hereditatis ad gloriam, & ab actu dilectionis tanquam à forma digna gloria, tanquam præmio, quod sic exemplificat Alarcon. Moriatur puer cum tri-

* (k) 3 bus

bus gradibus gratiæ dabitur ei visio ut 3. habet enim habitum sanctitatis ut 3. & tamen puer non est sanctus ut sex, sed bis ut tria seu sanctus ut 3. per duplicem formam. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT I. Quia ex vi adlatæ responsionis, non satis constat, quia tunc non habeatur sanctitas ut 6. quod ipsum Prob. quia ex diversis tunc titulis habebitur sanctitas & unaquæque erit diversa; ergo erunt tunc duæ sanctitates, per quas subiectum non erit bis ut 3. sanctum, sed revera ut bis tria, adeoque ut 6. Et certe quamvis una eademque res, adeoque unum denominabile, possit denominari tria vel bis tria, & ita unus grossus continens tres solidos, est unus ut tria, & tria ut unum ceterum tres separati solidi & unus grossus, non sunt bis tria, sed omnino sunt bis tria; cum ergo non idem denominabile sit sanctitas ab actu & sanctitas ab habitu, non erit utraque bis ut tria, sed bis tria adeoque sex.

NON SATISFACIT II. Quia quamvis concederetur jus ad gloriam, & esse dignum gloria, non facere nisi bis ut tria sanctum, hoc ipsum tamen inquitur; qui hæc duo, habitualis & actualis sanctitas non distinguantur, & non se habeant sicut B & A non videtur quidem in se u morali plus inferri & aliud, ab iure celi, quod non inferatur à dignitate celi, sanctitas tamen à gratia, & sanctitas ab actu, maiorem diversitatem.

NON SATISFACIT III. Illa sanctitas desumibilis ab habitu & actu, vel est eadem vel diversa, si eadem; ergo illæ duæ sanctitates habebunt se ut duo gradus albedinis, qui semper faciunt magis intensam albedinem; si autem sunt diversæ illæ sanctitates; ergo unaquæque tribuet suam diversam denominationem, & tunc, cum una, sit ut tria, & alia ut tria, facient & denominabunt sanctum ut 6.

Neque valet si dicas, quod effectus formalem sanctitatis, quem deberet tribuere, actus inveniat tributum ab habitu, non inquam valet, quia præexistens forma advenientem miraculo seu connaturaliter aliam formam, non impedit à tribuendo effectui formali primario, ut patet in duabus formis miraculo. è idem subiectum informantibus; ergo nec prior sanctitas impedit, quominus effectus hunc, tribuat posterior sanctitas; immò potius deberet à gratia non tribui sanctitas, prius enim est actus contritionis & postea infusio gratiæ. *Hinc aliter.*

RESPONDETUR. Ad Ob. imprimis concedendo interim, quod habens actum & habitum, magis sit futurus sanctus, quam qui haberet solum habitum, neque enim in hoc illius absurdum convinci potest responsio; si enim fecisset decretum Deus de non danda gratia, numquid non potuisset facere decretum de dando cælo

omnibus se ut oportet amaturis; quo casu jam esset sanctior ille qui haberet talem actum contra si Deus daret gratiam, unusque exerceat primum actum amoris, & alter nullum omnino eliceret actum supernaturalem, numquidne tunc pluribus titulis, hic secundus non esset instructus ad depellendum peccatum, quod forte præstitit. Stando autem in hæcenus dictis.

Dici posset eum qui habet actum & habitum, magis esse sanctum; hoc est pluribus titulis incompossibilibus peccato, sed non fore magis sanctum, hoc est distinctim pro actibus, distinctim pro habitibus præmiandum cælo, eo quod hoc præmium Deus sit pactus se daturum, non nisi secundum gradum specialis participationis naturæ Divinæ, quæ habetur in sola gratia, præcipue verò quia fieri & ipse terminus seu factum esse, habent se per modum unius; jam autem sanctitas actualis, quæ est ex vi actus animæ, & ipsa gratia habitualis, habent se per modum fieri & facti esse ut ait S. Thom. 1. 2. qu. 113. a. 5.

INSTAT I. Idem Ovid. sequi ex opposita sententia, quod animæ in purgatorio dum se exercent actibus dilectionis Dei, quamvis non crescant in merito, quia sunt extra viam, crescunt in sanctitate, est enim ille actus ex sua naturâ sanctitas.

RESPONSUM. Jam est. Crescere animas purgatorii in sanctitate, hoc est in titulis incompossibilibus cum peccato, licet non crescant in sanctitate, hoc est speciali participatione naturæ Divinæ iureque celi.

INSTAT II. Adfertque varias paritates.

I. Paritas est. Actus contritionis si ponatur necessarius, non sanctificat sanctitatem permanenti moraliter, quia permanentia moralis debetur soli actui morali & libero. Ergo neque actus contritionis liber sanctificabit.

II. Paritas. Actus contritionis naturalis non sanctificat. Ergo nec sanctificabit actus contritionis supernaturalis.

III. Actus contritionis non potest mereri primam gratiam de condigno. Ergo neque sanctificare.

RESPONDETUR. Quod ad primam paritatem attinet, quamvis actus necessarius non sanctificaret permanentem, nondum probatur, quod non possit sanctificare, quamvis non permanentem. Rursus quamvis sanctificatio permanentem moraliter, non possit haberi ab actu necessario, petendo permanentiam moralem ab ipso actu morali, potest tamen adferre sanctitatem permanentem moraliter, ratione effectus à se positi, qui est abolitio peccati habitualis, quod erat permanentem moraliter. Independentem autem ab hoc principio, ex eo actu non sanctificat completè actus necessarius, quia

quia constat à Deo acceptari, solos actus liberos, ut illis subjungat acceptationem & infusionem gratiæ.

Nec valet, quod gratia sanctificans hominem sanctificet sine ulla bonitate morali, nam illa non est in se capax bonitatis moralis ut est capax actus vitalis contritionis, & ex alia parte, aliunde habet bonitatem moralem ratione scilicet antecedentium actuum in adulto bonorum moraliter. Caterum si Deus aligaret condonationem à se ponendam, etiam actui necessario, non videretur, qui tunc ille in circumstantia condonationis, non esset simpliciter delectivus peccati, præcipue cum adferat (exclusa libertate) actus necessarius contritionis, prædicata formaliter opposita aversioni à Deo, qua stetit peccatum.

Quod attinet ad secundam paritatem, dici poterit naturalem conversionem ad Deum & aversionem à creatura, habere quidem prædicata utcumque opposita aversioni à Deo, non tamen sanctificare ex pluribus capitibus; imprimis quia sanctitas ex vi & essentia sua dicit aliud Divini; hinc in materia de Incarn. deducitur humanitatem Christi Domini, sanctificari à Persona Verbi, quia Persona Verbi, est quid Divinum. Porro hoc ipsum esse Divinum non debet accipi pro qualicumque esse Divino, aliàs etiam bruta, essent sancta, nam etiam suo modo sunt imitationes & participationes esse Dei, sed hoc esse Divinum, debet sumi pro Esse Divino superexcedenti, quod esse superexcedens non competit, nisi actui supernaturali. Rursus actus naturalis eo titulo non sanctificat, quia non potest in illo ostendi ulla radicalis dignitas exigenda condonationis à Deo, quia hæc condonatio, est excessiva virium naturæ.

Quod attinet ad tertiam paritatem: si antecedens procedat de gratia habituali, negatur consequentia estque dispar. in hoc, quia meritum de condigno ut traditur in materia de merito, supponit ex Dei ordinatione constitutionem in esse filii Dei per gratiam, quod esse, quia non supponitur cum primum contritetur homo de mortali, fit, ut non possit homo dici promerens tunc primam gratiam de condigno; sanctificatio autem in sensu adlato, non indiget nec probari potest, quod indigeat informatione per gratiam. Quod si nomine primæ gratiæ intelligatur auxilium supernaturale ad ipsam contritionem requisitum, facile ex absurdo colligitur, quod non possit contritio utpote effectus, esse causa meritoria suæ causæ, hoc est, ipsius auxilii, ex quo fit contritio; tale autem absurdum non ostenditur, si sanctificatio tribuatur contritioni.

Ponunt aliqui robur in eo, quia Trid. dicit unicam causam formalem nostræ justificationis esse gratiam. Sed id jam supra explicatum est,

imò aliqui nocant ex S. Thom. 1. 2. q. 13. a. 1. & ex Trid. Sess. 6. cap. 7. quod tota collectio habituum ad justificationem deservientium possit dici justificatio, dicit enim Trid. Justificationem non esse solam peccatorum remissionem, sed & sanctificationem & renovationem interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. Justificationem per collectionem quandam donorum explicat etiam Vega, Soto, & alii.

IV. Argumentum est. Forma positiva, quæ aliquid excludit formaliter debet ad illud comparari, vel tanquam ad privationem sui, sicut lux ad tenebras, vel tanquam ad formam sub eodem genere contrariam, puta sicut calor ad frigus; contritio autem non comparatur ad peccatum habituale, tanquam ad privationem sui, aliàs quoties in peccato habituali essemus; neque comparatur contritio tanquam forma contraria ad habituale, cum habituale, non sit ratio positiva.

RESPONDETUR. Inquirendo, quid in moralibus conversio ad Petrum opponatur aversioni à Petro, consimili enim modo peccato habituali opponitur contritio, & sicut durat habituale peccatum Physico moraliter, ita & contritio opponitur peccato Physico moraliter. Potest etiam dici quod conversio inclusa in contritione, & aversio inclusa in peccato, sint tanquam formæ sub eodem genere contrariæ, genus autem meritæ actio versandi circa bonum.

INSTATUR. Positæ in subiecto formæ tenetur Deus ponere formalem ejus effectum, non tenetur autem ponere remissionem peccati & veniam, quia hæc dicitur à Tridentino non nisi impetrari à contritione.

RESPONSUM jam est supra.

V. Argumentum ex Esparza, quod desumitur ex S. Th. hic q. 87. a. 2. ubi dicit peccatum lethale opponi & quidem essentialiter gratiæ habituali, & non soli actui charitatis. Ergo peccatum lethale ita tollitur per gratiam habitualement, ut tolli nullatenus possit absque ejus positione.

RESPONDETUR. Retorque arg. Peccatum lethale non solum opponitur gratiæ habituali, sed etiam conversioni ad Deum vitali, vel actuali, vel moraliter permanenti. Ergo peccatum lethale ita tollitur, ut tolli nullatenus possit absque vitali actuali vel moraliter permanenti conversione ad DEUM. Ex alio capite non vincit idem argumentum, quia non apparet, cur non posset committi peccatum mortale stans in aversione à DEO, & conversione ad Creaturam, quamvis nulla tolleretur gratia, imò quantumvis foret impossibilis. Denique ex eo capite argu-

gumentum non concludit, quia quamvis impossibile esset, peccatum remitti sine infusione gratiae, nondum apparet cur sanctificatio partialis, tribui non possit contritioni, sicut quantumvis impossibile sit constitui hominem pro statu Physico, completo sine forma, tamen etiam materia, partialiter constituit hominem.

Ad alia quae adfert idem Author solvenda.

Noto I. Quod peccatum non solum opponatur Charitati quae est gratia, sed etiam ei, quae est actus. Deinde quod sicut gratia habet inamissibilitatem suam, quantum est ex parte Dei, modo illam non expellat homo; sic etiam & actus quantumvis praeteritus, dicit inamissibilitatem Physico moralem, modo illum actum non retractet creatura, tunc enim primum posset creaturam odisse Deus.

Noto II. Quod in amenti lucidum intervallum tollatur opposito, nempe dementia invadente, & actus qui praeterit lucidi intervalli, non tribuit illis denominationem sibi praetentis, quia tollitur opposito: jam autem quando aliquis actu proprio convertitur ad Deum, manet in illo denominatio conversi, nec supponitur illam per peccatum. Quando autem inferius urget quod justificatio tribuatur in Scriptura Deo, quatenus manent & habitant in nobis, id etiam non convincit, id enim intelligi potest, de sanctitate, in quantum dicit specialem participationem naturae Divinae.

Noto III. Duplici titulo indignitatem aeternae vitae induci à peccato. Primo, per aversionem à Deo. Secundo, per obligationem satisfactionis, quae à pura creatura pro mortali non potest poni, prima illa indignitas, tollitur contritione, secunda non tollitur, sed id non destruit rationem formae sanctificantis, quia nec gratiae quidem id competit ut dictum est, & tamen gratia est forma sanctificans. Et certè si intelligatur per dignitatem ultimi finis consequendi solum esse conversum ad Deum, id habetur plenè à contritione, sed si nomine dignitatis intelligatur, etiam participatio naturae Divinae, haec non habetur praecise per contritionem, sed nego id esse de ratione sanctitatis ut sic; possetque dici quod contritio habeat etiam dignitatem defacto consequendi ultimi finis in circumstantia condonationis Divinae, quam radicaliter deposcit. Dixi de facto, quia non est de ratione sanctitatis ut sic, conferre eam dignitatem; quod ipsum Probat; quia sine ulla injuria, potuisset Deus fecisse decretum de non danda cuiquam gloria caelesti, & tamen tunc potuissimus esse verè sancti.

Noto IV. Quod quamvis contritio defacto quando primo post peccatum elicitur, non habeat vim condigni meriti ad consecutionem ultimi finis, nego tamen quod non potuisset habere, si à Deo acceptata fuisset,

Noto V. Quomodo per modum Causae formalis, conferat condignitatem ad vitam aeternam, eo quod quantumvis sit contritio quid transiens, est tamen inclusiva habitualis moralis permanentiae, etiam transacta actione, & si nunquam retractetur habitualiter moraliter in aeternum manebit.

Continuatur Solutio.

VI. Argumentum ex Haunoldo lib. 2. n. 690. Si perfecta dilectio esset forma emundans à peccato, sequeretur quod emundatio à peccato, non esset beneficium distinctum à beneficio auxilii efficacis, dati ad hanc dilectionem obtinendam: cum per Sacram Scripturam & Patres, sit beneficium distinctum, & hoc indicant verba illa Zachariae Convertimini ad me, & ego convertar ad vos, & aliae auctoritates.

RESPONDETUR. Quod emundatio à peccato, sumpta pro forma habente praedicata opposita praedicatis peccati, non sit beneficium distinctum à beneficio auxilii efficacis, dati ad hanc formam; licet sit beneficium speciale, distinctum à beneficio auxilii efficacis, emundatio à peccato, sumpta pro forma constituyente in Etsi Filii Dei. Et si quod est beneficium, distinctum à beneficio auxilii efficacis dati ad contritionem emundatio à peccato, illa specialitas beneficii stabit in hoc, quod est beneficium speciale, ut etiam Deus pro sua parte remittat peccatum & convertatur misericorditer, qui actus conversionis Divinae non est necessitate connexus cum ipso actu amoris Divini; licet Deus amanti homini subnectat suam condonationem vel gratiae infusionem quia ut loquitur Leo Episcopus ad Theod. aquid Deum non patitur venire moram vera conversio. Quod etiam voluit Fulgentius, Augustinus, Isaias, Jeremias, Ecclesiastes citati apud eundem. Et quia non est hoc indispensabile ut amanti Deum conferatur gratia & subnectatur condonatio Divina ob proportionem, quam habet Amor ad magnitudinem offensae peccati ideo non obstante Penitentia, posset Deus non exhibere hanc suam misericordiam. Locus autem Augustini lib. 83. Quaest. Quaestione 68 & libro 1. retractationum cap. 26. hoc solum vult: quod voluntas quae praecedit, ut Deus nobis misereatur, sit voluntas, sed per misericordiam Dei praeventa, ut selet opponeret Semi-Pelagianis, qui exigebant antecedenter ad justificationem bonam voluntatem, non oriundam ex auxilio sic ut oportet. Quando autem etiam posita poenitentia exprimitur Sacra Scriptura Joëlis 2. Actor. 8. quasi sub incertitudine, eventus remittendum peccatum solum ostendit improprietatem hujus actus cum condonatione peccati & sine jure esse, com pensandi offensa Deo.

VII. Ar.

Punctum Difficultatis 2.

VII. Argumentum. Eiusdem est, quia Tridentinum Sess. 6. cap. 6. Justificationem describit per statum quendam adeoque significat aliquid stabile cum actus dilectionis sit quid transiens. Dicit item quod faciat justificatio filium adoptivum.

RESPONDETUR. Loqui illic Tridentinum non de Justificatione sumpta pro forma habente prædicata opposita prædicatis peccati, sed de justificatione sumpta prout importat formam constituentem in ratione participantis Specialiter Naturam Divinam.

INSTAT I. Et supponit quod votum Sacramenti Baptismi & Pœnitentiæ aliud non sit quàm contritio perfecta, quod supposito sic urget. In eo genere causæ debet contritio conferre justificationem, in quo genere eam confert ipsum Sacramentum, quod illam non confert in genere causæ formalis.

RESPONDETUR. Quod justificationem sumptam pro forma constitutiva inesse Filii Dei non conferat contritio in genere causæ formalis, sed ad hoc non nisi sumptam justificationem est dispositio contritio.

INSTAT II. U gendo Tridentini Sess. 6. cap. 9. ubi Anathema dicitur iis qui ad justificationem negant impium suæ voluntatis motu disponi; Atqui nullo voluntatis motu deberet quis preparari & disponi ad justificationem, si contritio esset formalis justificatio. Nam ad hanc, nullus actus voluntatis, quanquam preparatio & dispositio, est necessarius.

RESPONDETUR. Loqui illic Tridentinum de justificatione sumpta pro forma constitutiva inesse Filii Dei adoptivi, & sic sumpta justificatione, requirit motum voluntatis.

INSTAT III. Ex Tridentini Sess. 14. cap. 4. Sed adhuc locum responsum supra num. 16. Quando autem ait, Si contritio perfecta non esset votum Sacramenti, non haberet vim reconciliandi, est autem ei contingens, esse votum Sacramenti, nam si Sacramentum non esset sub præcepto, contritio non esset votum illius. Id etiam non convincit. Nam contritio in universum, est votum implendicæ, quæ requiruntur ad consecutionem ultimi finis, adeoque & votum Sacramenti, si illud requiratur, non futura cetero qui votum illius, si non requireretur Sacramentum. Auctoritas Chrysostomi hom. 80. ad populum non loquitur de Amore sed de Pœnitentia & quamvis loqueretur hoc solum significaret, quod amor non habeat vim satisfaciendi pro peccato, indigeatque condonatione divina.

Proponuntur Argumenta Sententiæ Affirmantis.

I. Argumentum est ex Vasquez quod format ab auctoritate. Eo quod Scriptura & PP. sæpè tribuant charitati sanctificationem animæ ut Joan. 4. Si quis diligit me, mandata mea servabit, &c. ad Colos. 1. dicitur esse vinculum perfectionis. 1. ad Tim. Finis præcepti & consumatio, ad Rom. 13. Plenitudo legis. Prov. 1. universa peccata operiens. Similia habet. Aug. lib. de natura & gratia c. 42. l. de m. Ec. c. 11. 12. 13. Serm. 11. ad FF. Tract. q. in epist. Joan. ante medium, quæ omnia loca recitat Vasquez. Idem docet Greg. hom. 38. in Evan. & 31. Chryl. h. 7. in 2. ad Th. Hier. ep. 27. Bern. l. de modo bene vivendi ad sororem. c. 10. Ser. 83. in cantica. quod autem his locis, præcipue Aug. agat de dilectione pro actu, non pro habitu sumpta.

Ratio est, quia in primo loco Aug. seipsum explicans de qua charitate agat, dicit se agere de charitate ex corde puro, & de charitate continentem vitam, & secundo loco ait de charitate, qua reditur ad Deum &c. Unde etiam colligitur Aug. itemque Scripturam non loqui de charitate tanquam disponente ad sanctitatem; quia verba Scripturæ sunt accipienda ut sonant, nisi sit absurdum, non obstat autem accipere illa ut sonant; si autem sic accipiantur simpliciter illi debet tribui sanctificatio; quia effectus simpliciter non tribuitur dispositioni, sicut nec ultio tribuitur rigoroſe approximationi. Sanctificationem autem Aug. tribuit ipsi charitati; nam cum dixisset loco apud Vasquez cit. *Dilectione credit in Deum* (supple anima) subiungit, *sed rursus cavere debet, ne ab ipsius DEI charitate, qua sanctificatur, ut beatissimus maneat; alterius creaturæ, id est, huius sensibilis mundi amore separetur.* Cap. autem ejusdem loc. 13. Huic (hoc est Deo Patri) *hæremus per sanctificationem, sanctificati enim plena & integra charitate flagramus,* agere autem hic Aug. de actuali charitate ipsa Phrasis flagrandi indicat, & simul quod subdit; *quia inquit, hæc sola efficitur, ut à Deo non avertemur, eique potius, quam mundo huic conformemur, non averti autem à Deo, & illi conformari actum nostrum indicat.* Quamvis autem dicatur, quod Eleemosyna extinguat peccatum, & Christus Dominus appelletur nostra Justitia, non sequitur eodem modo hæc verba accipi debere, quo accipiuntur in nostra sententia prædictæ August. & Scripturæ Phrases, nam esset absurdum dicere quod Eleemosyna sit forma sanctificans, cum possit stare cum actuali voluntate peccandi, nullum autem simile absurdum est,

est, si sanctificatio quæ attribuitur à Scriptura amori ipsi, tribuatur ei, ut formæ sanctificanti, non verò tanquam dispositioni.

RESPONDERI potest argumento, quod & Scriptura & Aug. tribunt charitati vim sanctificandi, accipiendo sanctitatem pro conversione ad DEUM, & aversione à creatura, idque expressè innuunt verba Aug. citati, nam illi charitati tribuit rationem sanctificantis quæ redit ad DEUM, & quæ DEO non avertimur, sed non tribuit sanctitatem inquantum sanctitas dicit participationem specialem naturæ Divinæ.

INSTAT Vasquez. Si quis existens in mortali antequam in hac vita justificaretur, assumere ad videndum clarè DEUM & diligendum absque ullo habitu gratiæ & charitatis, nemo negaret fore eundem beatum. Ergo etiam erit iustus & sanctus, & eo ipso à macula peccati mundatus. Ergo etiam charitas in via justificat, charitas enim viæ & patriæ, est eadem. Plures responsiones huic argumento adducit & dissolvit Lugo cit. n. 130.

RESPONDETUR. Qui vidit DEUM, vel supponitur amare illum, vel non supponitur; si supponitur, poterit sanctificari illo amore, nec obest quod ille amor non sit liber, peccatum sit liberum, quia ad rationem sanctitatis ut sic, libertas non requiritur, non enim liberè DEUS sanctus est & tamen sanctus est; si autem non amabit DEUM nec erit completè beatus, consequenter nec debet esse in statu omnes miseria excludente, adeoque posset Divinitus stare illa visio sine voluntate retractante, eò autem casu quo sanctificaretur per amorem beatum, redderetur quidem sanctus sanctitate necessariæ aversionis à peccato, sed non sanctitate quæ esset participatio naturæ Divinæ. *Ad reliqua solvenda,*

NOTO. Eum, qui sine habitu diligeret DEUM, fore unum spiritum cum eo, non per participationem naturæ Divinæ, adeoque non per unitatem radicalis sanctitatis, sed fore unum spiritum per affectum, habebitque talis & DEUM in se manentem, & semen DEI intra se, non per participationem naturæ Divinæ specialem, sed per affectum, qui transfert amantem in amatum, diligeretque illum DEUS tanquam bene affectum suæ bonitati, sed non diligeret tanquam habentem specialem participationem naturæ Divinæ. Deinde diverso respectu est potentior contritio quàm fuerit peccatum originale, quia contritio formaliter convertit, peccatum autem originale, ut dicit Vasquez, non nisi virtualiter avertit à DEO, alio tamen respectu non est potentior Contritio peccato, sive originali sive actuali, quia utrumque hoc importat infinitatem quàm non importat contritio, quamvis autem suo modo contritio sit potentior originali, non inde sequetur quod ad se

rat se solà, specialem participationem naturæ Divinæ.

II. Argumentum est Dicastrillo. Habitus charitatis formaliter sanctificat hominem, ergo & actus. Consequentia Probatur, si habitus charitatis sanctificat; id solùm habet, quia est forma elicitiva actus charitatis; ergo idem longè magis faciet ipse actus.

RESPONDERI potest, in principiis eorum qui habitum charitatis à gratia non distinguunt, cum quibus sentiendum est: & in ista sententia negabitur, ideo sanctificari hominem ab habitu Charitatis, quia est principium elicitivum actus, sed ideo quia est intrinseca participatio eaque specialis naturæ Divinæ. Rursus in sententia non identificante gratiæ habitum charitatis, dici poterit, non ideo sanctificari hominem, quia charitas est principium elicitivum actuum, sed quia datur gratia, quæ est radix ipsius habitus charitatis. Independentem autem ab hoc principio dici potest, sanctificare quidem actum, hoc est, ponere aliquid impossibile cum peccato, sed non sanctificare inducendo se. ipso specialem participationem naturæ Divinæ. Et sicut actus ratiocinandi non constituit hominem in ratione hominis, sed supponit aliunde constitutum per radicem ipsius intellectus; sic etiam in præsentia, per radicem horum omnium, constituitur homo, in esse participantis naturam Divinam, quæ radix est gratia.

INSTAT Dicastr. Beatitudo DEI consistit in eo, quod DEUS seipsum summum bonum agnoscat & amet, consequenter participatio ejusdem Deitatis, consistet in actuali conjunctione cum summo bono, per operationes intellectus & voluntatis, ipsæque operationes, erunt conjunctio formalis. Ergo & participatio summi boni in hac vita, in operatione potius, quàm in habitu consistet.

RESPONDETUR. Independentem ab actione videndi, non potest salvari possessio intentionalis summi boni, sola enim visio ex genere cognitionis Intellectualis habet, possidere objectum; & si non potest sine operatione salvari possessio summi boni, non potest sine operatione salvari beatitudo, quæ stat in illa possessione; jam autem participatio specialis naturæ Divinæ, salvari potest, imò & debet per aliquid, quod non sit operatio, quia nulla operatio creata est per modum naturæ & radices trahentis se, cum reliqua omnia in illo ordine entium contenta.

III. Argumentum est ex Ripalda. d. 99. n. 41. donum dignum remissione peccati, est forma sanctificans, huiusmodi est actus charitatis. Ergo ille est forma sanctificans. Minor probatur. Tum quia ita docuit D. Aug. lib. 83. questionum q. 68. Tum quia, idem habet Cyrillus Hier. Cyrillus Alex. & alii.

RESPON-

RESPONDETUR. Formam sanctificantem duplicem esse, imprimis sumptam pro participatione naturæ Divinæ, & hæc soli gratiæ convenit. Deinde sumi potest pro forma supernaturali, formaliter opposita peccato, & hæc tribui potest amoris & contritioni, imò hoc videntur evincere auth. adlatæ, maxime S. Aug. & quidem si ut sonat ex Aug. autoritas adlata, accipiat, erit contra Ripaldam; nam esse dignum justificatione & nondum esse justificatum, non est esse justificatum; cum ergo dilectione per Aug. reddamur digni justificatione, & illa, ut ait ibidem August. nondum sumus justificati, deberet contra Ripal. dilectioni non tribui ratio justificandi. Multa etiam loca non plus important, quam quod contritio sit opus sanctum, inde autem non sequitur esse illam sanctificantem, nam etiam credere est opus sanctum, & tamen credere non sanctificat.

INSTAT I. Ideo gratia sanctificat quia est participatio Divinitatis, quod etiam actus Charitatis habet. Ergo. Minor probatur, quia Aug. dicit, Deum diligis quid dicam? Deus eris; idem habet Cyrillus Alex. Dionysius, de Eccl. Hier. cit. apud eundem.

RESPONDETUR. Hoc argumentum solvendum esse ipsi Ripal. ille enim sub initium hujus disp. negat quod actus sanctificet per modum naturæ & radice supernaturalis.

Directè autem responderi potest, quod Charitas sit participatio Divinitatis affectiva; nam amans transit in amatum, sed non est participatio Divinitatis, hoc est, naturæ Divinæ, per modum radice; & hoc modo explicari debet, quod Deus sit in eo, in quo est Charitas, item locus S. Aug. quem citat idem ex Tr. 7. in Joan. Unde ulterius dicitur, quod in actu amoris, sit quidem continentia quædam virtualis omnis sanctitatis, sed alio modo quam in gratia; nam continentia sanctitatis in actu amoris, est continentia per modum imperii, non quomodocunque, omnes enim virtutes sese adinvicem imperare possunt, sed per modum imperii & per modum alligationis obligationis quæ specialis, quæ obligatio in hoc stat, ut desinat esse actus charitatis, si non imperet cum debet, aliam virtutem, non desinere autem vel fides habitualis vel actualis, quantumvis non imperaret aliquem actum v. g. temperantiæ. Rursus charitas continet virtualiter omnes alias virtutes, in quantum connaturale ei qui amat, omnia facere in gratiam amati. Alia autem est continentia, qua continetur omnis sanctitas in gratia, quia in illa tanquam in principio & radice continentur reliqui habitus.

INSTAT II. Actus charitatis reddit nos dignos dilectione amicitie Divinæ. Tum quia Joh. 14. dicitur diligens à Patre diligendus. Tum quia dicit S. Aug. tr. 76. in Joan. qui dili-

gunt, quia diligunt, eliguntur. Tum quia ita sentit Anselmus in Men. c. 67. Bern. Ser. 71. 83. in Can. Tum quia Prosper de vita Con. l. 3. c. 14. dicit etiam S. Paulum eam dignitatem agnovisse in charitate, quando dicebat, sine illa se nihil esse: jam autem reddere dignum dilectione amicitie Divinæ, pertinet ad formam sanctificantem.

RESPONSUM est, quo sensu Charitas reddat nos dignos dilectione amicitie Divinæ, sed si attendatur ad ipsum robur arg. parum convincit, quia etiam actus fidei factus à justificato, reddit illum dignum dilectione amicitie Divinæ, imò & omnia opera supernaturalia facta in gratia sunt meritoria de condigno vitæ æternæ, nec tamen sunt formæ sanctificantes.

IV. Argumentum est Maratii apud Ovied. cit. arguitur ab auctoritate Trid. quod Sess. 6. c. 7. agens de justificatione per communicationem meritorum Christi Domini, quando scilicet diffunditur charitas Dei in cordibus nostris per Spiritum S. addit, quod sola fides & spes, nisi accedat charitas, non sit perfectè unitiva.

RESPONDETUR. Cum hic non agatur de actu charitatis, sed de habitu, qui identificatur gratiæ, non plus dicitur quam quod sine gratia non habeatur perfectæ unio cum DEO.

INSTAT. Penitentia specialis virtutis proprius est actus intentio satisfaciendi pro peccato. Ergo & objectum hujus intentionis debet esse aliqua forma, quæ Deo satisfaciatur homo pro macula peccati; hæc autem non est habitus gratiæ, quia satisfactio importat actionem, ergo debet esse actus Charitatis.

RESPONDETUR. Cum pro mortali nulla creatura satisfacere possit, quando illic est intentio satisfaciendi, non plus habetur, quam intentio ponendi requisiti ex parte creature, ut sequatur applicatio satisfactionis, ex vi meritorum Christi Domini & positis gratiæ.

V. Argumentum est ejusdem. Si non ponatur contritioni competere vis sanctificandi formaliter, posset Deus odio habere illum, qui ipsum diligit super omnia, & posset esse beatus aliquis, etiam integraliter, & tamen habere summam peccati miseriam. Sequela probatur, quia si amor DEI non est forma sanctificans, nulla est ratio, cur non possit cum peccato componi, ipsumque peccatum cum visione & amore.

RESPONDETUR. Non posse stare peccatum cum amore, quia non potest stare aversio cum conversione; absolute tamen sicut peccatum & gratia, per nos, ita Divinitus etiam conversio cum aversione stare secum possent,

possent, diligitque Deus de facto ipsam dilectionem tanquam medium conversionis ad se, sed non diligit tanquam specialem participationem suæ naturæ. De visione supra responsum est.

Ad alia autem quæ adfert solvenda.

NOTANDUM est, quod quando homo Deum & Deus amat hominem, habeatur tunc amicitia hoc est dilectio, sed non habetur amicitia stans in communione bonorum, quam ex instituto per modum signi exercet Deus, infusione gratiæ, & hoc habetur tunc, quando DEUS dat, creatura accipit gratiam.

Punctum Difficultatis 3.

Quid sit sentiendum de tota Difficultate.

DICENDUM est I. *Accipiend^o sanctitatem pro forma supernaturali, formaliter depulsiva peccati, contritio & amor Dei, sunt sanctitas formalis.*

PROBATUR I. Auct. iis quæ adlatæ sunt pro sententia Vasquez. Insuper. Stat pro hac sententia locus ille Evangelii. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum; ex quo loco sic formatur argumentum: Quod pro ratione depulsionis peccati adferri potest, illud est forma depulsiva peccati, sed contritio & amor Dei pro ratione depulsionis adferri possunt ut adferuntur in loco cit. Evang. ergo contritio & amor sunt formæ depulsivæ peccati. Et certè posito quod dubitaretur de mente alicujus: an tenuerit quod gratia sit ratio depulsionis peccati, & quod sit forma depulsiva ejusdem, si talia verba invenirentur: Remittuntur peccata, quia infunditur gratia, rectè argueretur, illum tenuisse, quod ratio depulsionis peccati, sit forma depulsiva peccati, imò quod gratia illa sit forma depulsiva peccati. Ergo cum quid simile dicat Scriptura de actu amoris & contritione, censenda erit docere, quod actus ille sit forma depulsiva peccati. Quod si dicas sufficere ut sit contritio nonnisi dispositio ad justificationem hoc jam supra impugnatum est, & in super stando in medio termino adlato, Urgeri sic potest. Si inveniatur in aliquo Auctore imò & in Patribus, quod remittatur peccatum quia infunditur gratia, satis colligitur, quod gratia non sit per modum dispositionis ad remissionem peccati, vel ad ulteriorem justificationem; ergo idem in presenti dicendum erit, & si intellexisset Scriptura, quod dilectio illa nonnisi esset dispositio, dicere debuisset, rigorosè loquendo: Remittentur ei quia dilexit; nam dispositio non tam præsentem effectum supponit saltem ratione, quàm potius ponendum, verbaque si ut sonant accipiantur supponunt potiùs pro remissione, quæ ex vi hujus ipsius fiat, nullumque est absurdum ut ita accipiantur.

Stat pro hac sententia Triden. Sess. 14. cap. 4. ex cuius auct. sic formatur argum. Per oppositos falsum est Contritionem, hominem Deo reconciliare idque sine addito, nam in principis oppositorum, reconciliat cum addito, hoc est per modum dispositionis; jam autem Trid. sine addito docet Contritione hominem Deo reconciliari, quamvis autem addatur in illo textu *ly contingat* illud *ly contingat* additur ut servetur probabilitas, quod si contritio cum Sacramento justificet, neque enim illud *ly contingat* conjungitur cum remittere peccata, sed cum *ly esse* charitate perfectam, quod contingit contritioni, acceptæ ut sic, pro dolore peccatorum. Eo etiam serviunt verba Trid. inibi adjuncta, ex quibus sic formatur argumentum. Contritioni per oppositos non debet tribui sine addito Reconciliatio, dispositioni enim sine addito non attribuitur ipse formalis effectus, v. g. ignitio approximationi, sed Trid. contritioni cum Sacramenti voto tribuit reconciliationem sine addito. Ergo. Stat adhuc pro eadem Conclusionem phrasim Trid. Sess. 6. c. 7. ex qua auct. sic formatur argumentum. Si contritio non esset sanctificatio aliqua formalis & renovatio interioris hominis, non posset dici quod illam sanctificationem ingrediat ratio mortis voluntarii, præcipue cum nullum absurdum sit, hujus conjunctionis, nempe ut conjungatur secum sanctificatio & motus noster supernaturalis, sed per Trid. ingreditur, quod ipsum

PROBATUR. Quia justificantem formam describit Trid. per voluntariam susceptionem gratiæ, & tamen debuisset dicere, quod justificatio nostra sit ipsa gratia. Hinc Suarez oppositum sentiens propter hanc auct. vocat nostram sententiam probabilem, quamquam & ipse Lugo cit. n. 122. dicit Aversionem à Deo solè formaliter per contritionem, quo posito sequitur, quod accipiend^o sanctitatem formalem pro forma depulsiva peccati, hoc ipso inferatur Contritionem esse talem formalem sanctitatem.

PROBATUR II. Ratione, Forma supernaturalis impossibilis cum peccato est forma supernaturalis depulsiva peccati. Contritio & amor sunt formæ supernaturales impossibiles cum peccato, ergo &c. Major Probatur, sui notatione, quid enim magis expellet frigus, quàm id quod est impossibile cum frigore, ita etiam quid magis expellet peccatum, quàm forma supernaturalis impossibilis cum peccato. Minor probatur. Conversio supernaturalis ad Deum, est impossibilis cum aversione intentionali ad eundem, opposita enim oppositione formali prædicatorum, sunt sibi impossibiles; ergo contritio & amor erunt in impossibiles formæ supernaturales cum peccato, omne enim peccatum est aversio à Deo, contritio

tritio autem & amor, sunt conversiones supernaturales ad Deum.

Idem sic aliter proponi posset. Posito amore transacto & conversione ad Deum transacta, si ponatur actualis aversio, erit illa impossibilis cum conversione quæ præterit. Ergo etiam posita conversio ad Deum, erit impossibilis cum aversione à Deo, adeoque ejus depulsiva. Antecedens concedunt omnes qui censent Amorem & odium secum non stare, & quidem tenent omnes amorem & odium esse secum formas impossibiles, naturaliter. Alii ponunt esse impossibiles etiam supernaturaliter. Consequentia probatur. Ideo non potest stare cum conversione præterita ad Deum actualis aversio, quia peccatum est illi amori forma impossibilis. Ergo & amor peccato erit forma impossibilis, nam esse impossibile est aliquid relativum, si enim homo non potest esse Chimæra nec Chimæra poterit esse homo.

Denique hic ipse medius terminus sic aliter proponi posset. Conversiones & aversiones tam intentionales, quam materiales, sunt formæ impossibiles in aliis materiis, suntque sui ad invicem depulsivæ. Ergo idem sentiendum erit de conversione ad Deum & aversione ab eodem.

NOTO nihilominus quod hæc nostra Conclusio supponat independentem à condonatione, non esse satisfactivam illam conversionem, vel habentem vim, totaliter abolendi peccati, sed quod de se sit radix exigitiva condonationis Divinæ: idque ob eam formalitatem, quod adferat prædicata formaliter opposita peccato, eaque ordinis Divini.

RESPONDET Lugo, quod etiam attritione, itemque actu naturali tollatur aversio à Deo, & tamen hi actus non sunt depulsi peccati.

CONTRA est ex Dicast. quantumvis attritio sit sufficienter aversiva à creatura, non tamen est conversiva ad Deum, jam autem Contritio & amor, sunt & aversiva à creatura & conversiva ad Deum, quod ipsum Probat. quia peccatum non tam dicit præcisam rationem conversionis ad creaturam, quam potius aversionem à Deo; hinc præcipue attendi deberet ad Conversionem ad Deum, quam non dicit attritio, quod ipsum clarè docet S. Aug. lib. de vera & falsa pœn. c. 17. explicans illa verba. Quacunque hora peccator conversus fuerit vitâ vivet. Dixit inquit, *Conversum, non tantum versum vitâ vivere; vertitur à peccato, qui jam vult dimittere peccatum, convertitur qui jam totus & omnino vertitur, qui jam non tantum penas timet, sed ad bonum Deum contendere festinat.* Explicat id idem Dicast. exemplo ejus cui mandatur ne se convertat ad occidentem, sed ad orientem, tunc si ille conversus ad occidentem convertat se ad

meridiem, verum erit quod non erit conversus ad occidentem, falsum tamen quod sit conversus ad orientem, sic etiam peccator conversus ad creaturam, & aversus à Deo, attritione avertitur à creatura, sed non convertitur formaliter ad Deum, conversio enim amantis est.

Deinde quod adfert Lugo de actu naturali & attritione id non vincit ex alio etiam principio. Imprimis, non vincit in principiis istorum, qui negant, quod actus naturalis possit super omnia ferri in Deum, sed id competere virtutibus Theologicis, quam excellentiam vocat Esparza Prælationem super omnia; sed quia hanc doctrinam puto non esse veram, ex alio principio solvitur eadem difficultas, ostenditurque præter jam dicta quare actus naturalis non sit depulsivus peccati; quia imprimis actus aversionis à Deo, & conversionis ad creaturam, dicebat boni supernaturalis desitionem, hoc est, gratiæ & DEI finis superexcedentis contemptum, consequenter non poterit resarciri, nisi actu supernaturali & excedenti, tanquam proportionato & commensurabili. Rursus quia actus supernaturalis ita dicit aversionem à creatura & conversionem ad Deum, ut simul dicat titulo prædicatorum formaliter oppositorum prædicatis peccati, ut inquam dicat exigentiam ponendæ à Deo condonationis, quam proportionem, quia non dicit attritio, ideo non potest dici illa, vel actus naturalis, esse forma depulsiva peccati. Illud autem quod cum Lugone dicunt alii contritione tolli formaliter aversionem à Deo secundum quod perseverat habitualiter, sed non secundum quod perseverat moraliter, id immerito dicitur; quia si perseverare moraliter, ideo adhuc dicatur illa offensa etiam posita contritione quod scilicet possit à Deo servari jus ad offensam & non poni condonatio, eodem jure (ut dictum supra) etiam gratia non tolleretur moralem perseverantiam peccati, præcipue verò, quia hæc distinctio in moralem & habitualement perseverantiam, confundit duo distincta; obligationem ortam ex peccato & ejusdem habitualitatem; nam qui retractat voluntatem ducendi hanc, non habet voluntatem habitualement, & tamen habet obligationem ortam ex illa voluntate habendi eam pro sua, quam obligationem induxit ad invicem acceptatus consensus.

PROBARI solet III. à quibusdam. Quod creditur fide supernaturali & speratur esse depulsivum peccati, illud si ponatur, erit forma depulsiva peccati, adeoque in sensu hoc formalis sanctitas. Sed actus contritionis & creditur & speratur esse depulsivus peccati. Ergo si ponatur, erit depulsivus peccati. Major Probat. Quia fides supernaturalis & spes falli non possunt, jam autem fides credit & spes sperat contritione auferri peccata.

RESPONDET Esparza. Non sufficere ad
*(1) justifi-

justificationem, impossibilitatem purè intentionalem cum peccato, nec connexionem eidem intentionalem cum remissione peccatorum, quia totum hoc convenit actui fidei de justificationis gratia jam obrenta, aliisque actibus, & tamen nemo dicit hos actus esse justificativos formaliter. Itaque requiretur ut ratio formæ justificantis sequatur magnitudinem perfectionis formæ, quæ magnitudo non ostenditur in esse actui dilectionis.

CONTRA est I. Quia si nomine impossibilitatis intentionalis, intelligatur sola impossibilitas cogitata, falsum est quòd hanc solam, dicat conversio per contritionem & aversio per peccatum. Quòd si nomine impossibilitatis intentionalis, intelligatur impossibilitas actuum voluntatis, qui etiam actus vocantur intentiones, verum est quòd conversio & aversio prædicta sint intentionalia, sed negatur talia intentionalia, non esse sufficientia, ut sibi formaliter opponantur.

CONTRA II. Quia longè aliter opponuntur sibi Conversio supernaturalis cum aversione, quam fides de remissione & negatio remissionis, non enim hæc postrema excludunt sese tanquam formæ opposita prædicta dicentes, proportionatè & formaliter: sed non nisi tanquam exigentia, ut ita se objectum habeat, ut dicit fides, & sicut si Deus revelaret, quòd frigus expelleret calorem, nec actus fidei expelleret calorem, sed solus calor fidesque, connecteretur cum expulsiōe, terminativè & per modum objecti, ita & in præsentia.

CONTRA III. Quia immeritò dicitur quòd non nisi ex magnitudine perfectionis colligi debeat: An aliquid sit forma depulsiva peccati; nam lumen gloriæ, visio item & beatitudo sunt formæ perfectiores quam gratia; & tamen in plurium sententia, non sunt formæ formaliter justificativæ.

Nihilominus adlatum argumentum non vincit, quia quamvis detur actus fidei credens contritione depelli peccatum, quia tamen non credit id fieri à contritione tanquam à forma depulsiva, non sequitur exinde, contritionem esse formaliter depulsivam peccati; quod autem non credat à contritione tolli peccatum tanquam à forma depulsiva, vel exinde oritur, quia probabilitas sententiæ oppositæ ostendit non debere id credi. Addo ex isto credere non posse hic & nunc firmum argumentum desumi, sequitur enim contritionem non esse formam sanctificantem, casu quo quis credat solam gratiam, esse sanctificantem, ne enim reddatur hic actus falsus, debet esse contritio non sanctificativa.

DICENDUM II. Sanctitatem formalem acci-

piendo pro speciali participatione naturæ Divinæ, illa non poterit haberi nisi à sola gratia, nec habebitur à solo amore & contritione.

PROBATUR I. Quia ad salvandas phrales locutinesque Trid. & Patrum est necesse invenire acceptionem sanctitatis, respectu cuius contritio sit per modum dispositionis, hoc autem habebitur si prædicta Conclusio teneatur.

PROBATUR II. Accipiendo sanctitatem ut describitur, si posset competere contritioni esse talem sanctitatem, & esset contritio specialis participatio naturæ Divinæ: & non esset; esset ut supponitur, non esset autem quia specialis participatio naturæ Divinæ, est specialis participatio radices reliquarum omnium perfectionum in ordine supernaturali, nomine enim naturæ venit principium motus & quietis, quale principium non est contritio vel amor, quia hæc comparantur in ordine supernaturali ad statum supernaturalem, sicut volitio in ordine naturali ad statum naturalem, quæ non est natura.

PROBATUR III. Quia nisi ita ut Conclusio describit sumatur sanctitas, & nisi ita sumpta tribuatur soli gratiæ, non poterit salvari doctrina Trid. quod decernit Sess. 6. c. 7. unumquemque in se recipere iustitiam suam, & ibidem can. 11. anathematizat eos, qui censent non justificari nos charitate & gratia inhaerente, fundaturque in illo ad Rom. 8. ubi dicitur vivificari nos per in habitantem Spiritum Dei in nobis.

Solvuntur Objectiones.

OBJEC. I. ex Lugo. Si contritio est forma depulsiva peccati, partialiter nos justificaret; hoc dici non potest. Tum quia jam ante adventum gratiæ, homo, verè non esset peccator. Tum quia à Trid. Contritio appellatur non nisi dispositio ad justificationem, id autem quod est pars, non est dispositio. Tum quia sequeretur transacta contritione, non manere physicè formam integram, à qua homo denominatur iustus, sed partim physicè, partim moraliter, dum non retractatur, consequenter adultus non esset tam complete justificatus atque infans, qui completè justificatur, per habitum gratiæ.

RESPONDETUR. Quod neget quidem Vasquez & Turrianus, Contritione de facto expelli peccatum, eò quòd supponatur expulsum à gratia, de facto tamen expelli à contritione peccatum docuit Dic d. 2. num. 332. quamvis cum aliqua explicatione, quia contritioni tribuit solam vim formaliter satisfaciendi, vim autem expulsivam soli gratiæ. Ripalda autem D. 99. num. 72. docet partialiter

liter justificare contritionem. Et certe immerito dicit Vasquez quod Contritio supponat peccatum remissum, nam contritio & gratia simul sunt tempore, imò prius natura supponitur contritio quam gratia ut dictum supra, cum autem contritio habeat vires depulsivas peccati, non apparet cur de facto ea depulsio contritioni tribui non possit. Et cum etiam contritio sit in suo genere sanctitas, deposcatque depulsionem peccati completam, eo quod deposcat poni à Deo condonationem, non apparet cur de facto non dicatur expellere peccatum.

Oppositum non suadent rationes de Lugo, nam quod dicit sequi inde quod ante adventum gratiae homo verè non esset peccator, id non convincit, quia si agatur de antequam reali & physico, falsum est; nam simul physice ponuntur contritio & gratia; si autem ly antequam procedat de antequam ratione, non esset quidem peccator in illo priori rationis quo ponitur contritio accipiendo peccatorem pro averso à Deo, sed in quantum peccator sumitur pro eo qui dicit privationem gratiae in pœnam peccati commissi, tunc ante infusionem gratiae, nondum intelligeretur dicto in sensu, non esse peccator.

In aliis autem quæ adfert non multum est roboris, dictum enim est supra, quo respectu contritio sit dispositio, quo forma; & sicut formæ partiales in sententia eorum qui eas tenent, diverso respectu sunt dispositio ad animam rationalem, diverso respectu sunt forma, ita & in præfenti.

Immerito etiam assumit, quod omne illud cui potest tribui ratio justificans debeat esse non nisi permanens, quod autem dicit sequi exinde nullum adultum esse completè justificatum, in re non habet difficultatem; quia si completè justificatus dicitur parvulus, quia habet gratiam, hanc habet etiam adultus; quod si ideo dicatur completè justificatus parvulus, quia non habet actum transeuntem impossibilem cum peccato, id verum est, sed quis propterea dicet parvulum completè justificatum.

INSTAT II. de Lugo. Peccatum habituale includit in suo conceptu actum præteritum non condonatum, nec sufficienter retractatum, ad extinguendam aversionem Dei, per contritionem autem nihil horum formaliter tollitur. Ergo nec tollitur peccatum habituale.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non esse conforme principiis ipsius Lugo, quia n. 125. dicebat contritionem tollere aversionem à Deo, quæ est constitutiva peccati. Deinde nego contritionem in circumstantia condonationis quam deposcit, non esse extinctivam aversionis Divinæ, quamvis autem extra circumstantiam condonationis non sit extinctiva, id non obest, ut in simili reperto dictum est de gratia.

INSTAT II. Ad hoc ut una forma dicatur alteri opposita, non necesse est ut opponatur alteri secundum omnia prædicata ut patet in omnibus oppositis formis, quæ sub eodem genere continentur. Deinde cum essentia indivisibili consistat, & metaphysicè loquendo, cum uno prædicato ablato, tota essentia destruat, satis est, quod forma uni prædicato opponatur, consequenter contritio non partialiter justificabit si justificat, sed totum peccatum auferet.

RESPONDETUR. Quamvis ad hoc ut una forma dicatur alteri opposita & incompositibilis, non sit necesse eam alteri opponi, secundum omnia prædicata generica, est tamen necesse opponi omnibus prædicatis differentialibus sicut frigus opponitur prædicatis differentialibus caloris; quia verò differentialiter peccatum non tantum dicit conversionem ad creaturam, & aversionem à Deo, sed simul etiam dicit rationem offensæ & arguitivè carentiam gratiæ, fit, ut contritio si deberet hæc omnia tollere, deberet omnibus opponi, quod non habet; sed cum sit sanctitas, poscit à Deo condonationem, gratia etiam cum sit sanctitas poscit eandem, & intuitu utriusque pro præfenti rerum ordine decrevit DEUS subnectere suam condonationem. Quod autem adfertur essentiam in indivisibili consistere, ad hoc supra responsum est, accipiendumque est dictamen illud cæteris paribus; nam si ponatur anima non hoc ipso ponitur homo, quantumvis illius essentia in indivisibili consistat; sicut etiam quantumvis ponatur conversio ad Deum non hoc ipso ponitur tota completè justificatio, quod ipsum ut ante dictum in hoc fundatur, quod bonum sit ex integra causa, malum autem ex singulis defectibus: Quia ergo destructio peccati & constitutio in esse justificati, est bonum quoddam, debet esse ex integra causa; & si integra causa non ponatur, dicitur poni non nisi partialis causa adeoque partialis justificatio. Idem principium hac etiam limitatione indiget, quod scilicet, quantumvis verum sit, essentias in indivisibili consistere, quando essentia ita est una essentia, ut dicat unam combinationem prædicatorum, atque adeo unum constitutum Metaph. per ordinem ad nostram rationem. Cæterum si sit aggregatum ex pluribus Metaph. constitutis, debet etiam ex pluribus indivisibilibus constare, cum ergo alia essentia sit aversionis & alia offensæ, alia negationis gratiæ, fit ut singulæ non unum indivisibile essentia, sed singulæ singula indivisibilia essentia, sibi determinent; quantumvis aggregatum omnium illarum trium, quasi per quandam accommodatam attributionem, constituent unum totale, justificatione tollendum, consequenter poterit con-

*(1)

versio

versio tollere, unum indivisibile aversionis, & non tollere v. g. indivisibile offensæ &c.

Denique dictum hoc, Essentia rerum in indivisibili consistunt, non excludit; vel partes Physicas, si sit essentia physica; vel morales, si sit moralis; sed non nisi importat, quod, ut formetur conceptus essentia, debeat ex utraque parte simul sumpta confici, sicut v. g. animal non dicit solam materiam, nec solam formam, sed utrumque, idemque de rationali dixi in materia de universalibus. Quod si essentia in indivisibili consistens admittit pluralitatem partium, benè poterit unam partem auferre contritio, quin auferat aliam, adeoque partialiter justificare.

INSTARI potest III. ex illa auth. Trid. quod unica sit formalis causa justificationis nostræ, sed ad hoc jam

RESPONSUM est supra. Adde quod Vega & Corduba qui proximè post Trid. scripserunt, censuerunt quod justificatio per infusionem omnium trium habituum Theol. fiat, ergo non per infusionem solius gratiæ ut volunt oppositi. Ex adlatis etiam principiis ostenditur, unam esse formalem causam nostræ justificationis gratiam, accipiendo justificationem pro esse participationis specialis naturæ Divinæ, quam negabant Hæretici, & quam adstruere curabat Trid.

Objc. II. Arbitrarium est dicere, quod sit sanctitas formalis, id, quod est forma depulsiva peccati, vel saltem jam tota quæstio deducetur ad quæstionem de voce: An scilicet formaliter depellere peccatum, sit, esse sanctitatem formalem.

RESPONDETUR. Quod sanctitas formalis, sit id, quod est forma depulsiva peccati, non est hoc arbitrarium, imò dum inquiritur: An contritio sit sanctitas formalis? in hoc non nisi sensu inquiritur, ut notat Rip. cit. num. 1. probatque auth. Trid. quod sapè sed præcipuè Sess. 6. c. 7. describit justificationem per innovationem interiorem animæ, quæ sit in remissione peccati & S. Dionys. c. 12. de Div. Nom. talem format definitionem sanctitatis quæ infert expulsionem peccati, dicit enim *sanctitas est ab omni immunditia libera & incontaminata mundities*, quod si concedas Contritionem esse formam depulsivam peccati, neges autem esse sanctitatem formalem recedes à statu quæstionis, instituesque quæstionem de voce, quod nos non facimus, sed supposito quod vox sanctitas formalis supponat pro forma depulsiva peccati, probamus hoc prædicatum formæ depulsivæ peccati, competere contritioni.

Objc. III. Impossibile est naturaliter, quod idem numero album primo & per se procedat à duplici albedine. Ergo etiam impossi-

bile est quod negatio albi, primo, & per se formaliter procedat à duplici nigredine. Ergo idem erit dicendum de expulsionem peccati quomodo ergo contritio & gratia dicentur esse formæ depulsivæ peccati. Rursus si tribuatur, contritioni vis depulsiva peccati, debet illi tribui tanquam satisfactioni & merito, gratiæ autem tanquam formæ impossibili; hoc autem esse non potest, quia si prædestinationi repugnat ut fiat ex liberalitate & ex meritis, repugnabit etiam duplex ejusmodi ablatio peccati.

RESPONDET pluribus huic argumento Dicast. à num. 346. quod proximè ad rem facit, est instantia, quæ ostendit, per multiplicem formam sanctitatis, posse eandem numero maculam peccati auferri, & pro explicando adfert exemplum tenebrarum, quæ definitivè sunt carentia lucis, tolluntur quæ à pluribus etiam gradibus lucis. Ut verum fatear, hæc instantia bona est, sed ut proponitur à Dicastillo habet suas difficultates; nam imprimis non explicat, quod sint futuræ infinitæ negationes lucis in tenebris, si dicantur tenebræ carentia lucis determinatæ; cum potius si tenebræ sint carentia lucis collectivè acceptæ, potius sequatur infinitas esse privationes lucis in tenebris, quia potius collectio lucis est infinita, quam una lux determinata, cujus privationem dicant tenebræ; quod si alio sensu illa determinatio sumatur, explicandum fuisset. Deinde non esset fortè absurdum dicere, quod tenebræ dicant privationes infinitas lucis; vel saltem, in infinitum lucis, imò hoc sequitur ex doctrina Dicastilli, nam per illum tenebræ sunt, nullam habere lucem; ly autem nullum ut pote signum universale, erit explicabile per singula individua, cum ergo singula individua lucis sint infinita, etiam terminus supponens pro singulis individuis, pro infinitis supponet; nec inde sequitur fore infinitam intentionem tenebrarum, nam etiam appetitus materiæ ad formas, est ad formas infinitas, & tamen appetitus ille, non dicitur infinitus.

Jam ergo accedendum est, quomodo sit formalis conceptus tenebrarum, & quidem commodissimum est dicere, quod tenebræ sint carentia lucis, nam ita facile ostenditur, qui vel una lux tollat tenebras, quia tamen lux potest supponere vel pro determinata luce, vel vagè, accipienda erit lux vagè & non determinatè. Ratio quia alias non quæcunque lux, sed non nisi hæc & non alia determinata expelleret tenebras. Uterius non debent dici tenebræ carentia alicujus lucis, quia verum est dicere, etiam posita luce, negatisque tenebris, esse carentiam alicujus lucis; nisi forte ly, alicujus supponeret negando etiam unicam tantum lucem, non etiam debent dici tenebræ carentia omnis lucis, quia alias non possent

possent tolli, uno solo lumine; quod ipsum probatur; quia ly omnis, sumptum pro iis quæ importat, sumitur, & pro hoc, & pro illo, & pro isto lumine, & breviter pro singulis individuis; quod si ita explicetur ly omnis; tenebræ unâ candelâ non poterunt dispelli, quia una candela, tollit carentiam locis suæ, sed non alias carentias. Quod si dicas ly omnis aliter explicari debere, hæc ipsa ambiguitas damnat hunc explicandi & loquendi modum. Posset tertium hoc Syncategorema addi. Tenebræ sunt nulla lux; sed præter hoc, quod istemodus explicandi non sit usitatus, insuper adhuc est, quod possit habere suas diversas acceptiones. Commodissimum itaque erit explicare tenebras sine addito, scilicet quod sint Carentia lucis; hinc jam prædicta instantia ad præsens applicatur. Quod sicut determinata luce tollitur negatio lucis, potestque duplici luce tolli, si duplex lux ponatur, ita & si ponantur duæ sanctitates, poterunt tollere negationem sanctitatis, quam dicit peccatum; sed independenter ab hoc principio.

RESPONDETUR eidem difficultati. Negando Consequentiam Dispar. in hoc est, quia quem effectum formalem tribuit una albedo, eundem tribuit & altera, hinc actum ageret; jam autem eum effectum formalem quam præstat sanctitas actûs, non præstat sanctitas gratiæ, sit ut utraque possit in suo genere concurrere ad tollendum habituale & ejus maculam. Illa autem Instantia ex materia de Prædestinatione non convincit, quia graves DD. centent quod ipsa intentio salvandi sit gratuita, exercita tamen salvatio sit dependens à meritis, ita ut dependentia à meritis & ly gratuito, pro diversis supponant; & absolute oppositum est probatum in materia de Prædestinatione.

OBJEC. contra II. Conclus. Non est necesse dicere, quod sanctitas formalis supponat pro speciali participatione naturæ Divinæ permanenti in nobis, idque ideo quia peccatum Adæ comparat S. Paulus ad Rom. 5. justitiæ per Christum peccatum autem Adæ, non nisi extrinsecum est ejus posteris.

RESPONDETUR. Cum Trid. & S. Petrus expressè meminerint sanctitatis per quam confortes simus naturæ Divinæ, non immerito sanctitas formalis accipitur pro speciali participatione naturæ Divinæ. Ad locum S. Pauli quod attinet, ille non plus vult, quam ostendere, quod sicut peccatum originale in nos pertransit, ita quoque gratia per Christum, in omnes nos derivetur. In hoc etiam proportio aliqua inter peccatum Adæ & justitiam per Christum Dominum salvari posset, quod licet actus ille Adam sit nobis extrinsecus, nihilominus ipsum habere peccati unicuique nostrum est intrinse-

cum, dicitque Trid. peccatum originale esse in unoquoque nostrum proprium, ita etiam justitia Christi Domini, quâ ille se submisit Patri est nobis extrinseca, nihilominus debet aliquid nobis esse intrinsecum, idque proprium per permanentiam & hoc erit ipsa gratia.

DIFFICULTAS II.

De Contritione secundum se.

ANte determinationem hujus difficultatis prænotanda sunt aliqua.

Punctum Difficultatis I.

Præmittuntur aliqua.

PRÆMITTO I. *Contritionem inter adum sumi genericè interdum specificè.* Contritio genericè definitur à Trid. S. 14. c. 4. quod sit animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero, & licet quidem hæc contritio appelletur ea quæ primum locum inter alios actus obtinet, illic tamen loquitur Trid. non comparative ad dolores qui de peccato haberi possunt, sed ad alios actus ut fidei timoris, &c. qui non possunt appellari primus actus pœnitentiæ quâ talis, adeoque sub nomine pœnitentiæ; quamvis autem hunc motum ad justificationem dicat esse necessarium, non sequitur, quod hic non definierit contritionem genericè, jam enim in simili supra dixi, vagè & indefinitè & secundum suppositam materiam locutum esse Trid. præcipue verò, quia data definitio omni omnino dolori convenit, quod ipsum signum est, genericè de dolore loqui Trid. unde etiam inferius, dividit contritionem, in illam quæ est charitate perfecta, & quæ est imperfecta.

PRÆMITTO II. *Quid sit Contritio specificè accepta?* Censuerunt aliqui sufficere ad contritionem veram, dolere de peccato ex quocunque motivo, etiamsi non sit dolor ex motivo charitatis, modo non sit præcisè ex motivo timoris inferni vel spe præmii. Hæc sententia placuerat Suarez, ut ipse fatetur, pro ipsa citant aliqui. Sorum, Gabrielem, Vegam, sed forte immerito ut videre est in Dicast. d. 2. num. 111. habuitque hæc sententia fundamentum in Scriptura, quæ meminit sæpe pœnitentiæ remissivæ peccati, non exprimendo motivum amoris ut videre est Ezech. 8. v. 21, & à Davide 2. Reg. 12. translatum peccatum post hunc dolorem, Peccavi
* (1) 3 Domi-

Domino; ubi nulla mentio amoris. Similia verba habentur II. 55. v. 7. sed oppositum suadet sensus communior fidelium. Rationes autem adlatæ, quamvis probabilitatem adferant & eversionem à censuris, nihilominus non convincunt, quia non erat necesse in omnibus locis exprimi motivum doloris, cum per se Scriptura vellet significare nonnisi effectum doloris, qui est remissio peccati.

PRÆMITTO III. *Contritionem specificè acceptam dicere pro motivo DEUM summè bonum, offensum.*

RATIO I. Auct. Scripturæ; & ita dicitur Lug. 7. *Dimittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.* Similia habentur I. Joann. 3. 1. ad Cor. 13. Rursus, supposito quòd in Sacra Scriptura & in usu communi fieri aliquid ex toto corde significet amoris affectum, cuius illud censetur esse sedes, clarus erit locus ille ex Deut. 4. *Cumque quaesieris ibi Dominum Deum, invenies eum, si tamen toto corde quaesieris, & totà tribulatione animæ tuæ.* Ubi ly si tamen, modum & motivum præscribit poenitenti.

RATIO II. Est auth. Trid. quod Sess. 14. c. 4. cum in genere definiisset contritionem, dividens eandem, dicit; quod hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, ubi ly aliquando, non sumitur quasi sit aliqua contritio, quæ tamen non sit charitate perfecta, sed loquitur de contritione genericè, quod scilicet illud genus, aliquando contingat esse conjunctum cum differentia, quæ est charitas, ad eum modum, quo aliquando contingit animal esse rationale, non quod contingat homini esse rationale, sed quod id contingat animali, sic & in præsentia.

Post Trid. sequitur auth. Patrum pro quo puncto citat Suarez d. 4. S. 2. Gregor. Hom. ult. in Ezech. circa finem lib. 3. Dial. c. 34. l. 6. *Reisr. epist. 23. alias c. 197. Bernardum 116. serm. in Cantica, quibus adde Aug. lib. de vera & falsa poen. c. 9. & 17. Sine amore Dei nemo unquam gratiam invenit, nec veniam consecutus est.* Similia habet lib. 2. contra Cresc. c. 12. Sermon. 7. de Temp. lib. 14. de Civ. c. ultimo & lib. 12. cap. 27. Accedit auth. S. Th. hic q. 85. a. 6. ubi ait in Justificatione poni actum fidei charitate formatum. Similia habet I. 2. q. 113. a. 4. ad 1.

RATIO III. ex probabilitatibus. Tum quia Peccatum est aversio à DEO & conversio ad creaturam. Ergo tolli debuit, per conversionem ad DEUM, & aversionem à creatura. Tum quia Peccatum est summum malum. Ergo expelli debuit per aliquid specificatum à bono super omnia, ut ita inter se expulsum & expulsum proportionentur. Tum quia in Justifica-

tione infunditur charitas; Ergo debuit dispositio præcedere quæ sit actus charitatis, sicut actus fidei præcedit habitum fidei, & quamvis non sit necesse ad recuperandum habitum castitatis, elicere actum castitatis, nihilominus erit necesse elicere actum charitatis, ut alicui extra Sacram. infundatur habitus castitatis, quia non elicitu actu castitatis habetur principium recuperandi habitum castitatis, quod est ipsa gratia, quæ est radix deposcens infusos alios habitus.

Punctum Difficultatis 2.

Ad Contritio debeat esse super omnia?

Non agitur hîc de Detestatione ponenda per contritionem quæ sit super omnia intensivè, quasi scilicet ipse actus, debeat habere tot gradus intensificationis, ut nullus alius actus debeat illi æquari circa alia objecta, ut voluerunt Adrianus, Petrus de Soto, Durandus, Richardus, quamvis inter illorum opiniones sit aliqua diversitas; quod autem id non sit necessarium. Ratio est. Tum quia summus dolor intensivè est impossibilis, deberet enim esse infinitus. Quod si dicas non debere esse summum absolute, sed summum ratione hîc & nunc talis & tantæ datæ gratiæ, non inquam valet si id dicas, quia non apparet, Car cum auxilio, quod se habet per modum potentæ, non possit intensior & intensior actus fieri; sicut eadem potentia voluntatis, intensiorem & intensiorem actum elicit, & si illuminatio & inflammatio voluntatis non indiget esse summa, nec debet esse summè intensa contritio. Et certè si eliceret aliquis actum intensum ut 6. & haberet gratiam ut 8. non posset per respondentem justificari, & tamen si haberet gratiam ut unum, haberetque multa peccata, eliciendo actum intensum ut unum, deleteret omnia; quod videretur arbitrium. Tum quia mortale non requirit certum gradum, ut expellat gratiam. Ergo nec requirit contritio, ut ab illa pellatur peccatum. Tum quia quando PP. loquuntur de contritione non indicant talem excessum gradualemente; & si qui in oppositum citantur, bene explicari possunt, quòd id requiratur ad melius esse; velly intensivè, accipiunt modo latiori; scilicet non pro excessu gradualem, sed pro excessu substantialem; quomodo dicitur intensior esse perfectio rationalitas, quam rugibilitas, qua etiam ratione explicari debet S. Thom. si sit alicubi oppositus.

Tota difficultas in hoc est: An contritio debeat

debeat esse super omnia; & quid sit illam esse super omnia.

EXPLICAT I. Quid sit esse contritionem super omnia, Suarez, Vasquez, Valentia, & post illos Dicast. d. 2. num. 167. dicitque contritionem in tantum esse super omnia appretiative, in quantum oritur ex tali motivo, ut non admittat affectum in voluntate ad oppositum, nec admittat fugam efficacem alterius mali, quod magis timeatur, quam peccatum.

Impugnat hanc explicationem Lugo. Sed ejus impugnatio supponit aliqua non satis clara, comparat enim motivum scientificum cum motivo detestationis, & tamen nullum absurdum est moveri aliquem motivo scientifico, & tamen non esse scientificum, repugnat autem moveri actu detestationis super omnia, & non elicere actum contritionis, qui definitivè est dolor super omnia; hinc quamvis non eo ipso aliquis dicatur esse scientificus, quia movetur motivo scientifico, poterit benè dici contritus, si moveatur dolore super omnia, quia dolor hic, idem est cum contritione. Deinde quamvis absurdum sit dicere, quod creatura amans creaturam apprehendat in illa majorem excellentiam bonitatis quam in Deo, eò quòd exinde sequatur omnem peccantem amittere fidem, nullum tamen est absurdum dicere, desumi ab excellentia motivi rationem contritionis, quæ appretiet Deum super omnia, quæ duo si præ oculis habeantur, poterunt infringi non incommode rationes adlatæ à Lugone, contra hanc responsionem. *Ceterum Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quia non distinguit inter summam appretiationem objectivam & subjectivam, & tamen si hæc distinctio valet qua distinguimus summam certitudinem subjectivam & objectivam, cur etiam distingui non poterit eodem modo appretiatio; præsens autem explicatio hæc non distinguit, quia nec distinctionis hujus meminit, nec dat fundamentum ejusdem eruendæ.

EXPLICAT II. Lugo; tunc voluntas fertur super omnia appretiative, quando fertur eo modo firmitatis & efficacæ, quo Intellectus fertur adhærendo magis vel minus firme suo objecto, semper tamen firmè, & hæc forma adhæsiō, vocatur Certitudo; quam firmitatem non habet assensus probabilis, qui semper procedit cum formidine, licet in illa sua firmitate, non servet semper æqualitatem, firmius enim adhæret certis metaphysicè quam certis physicè, & adhuc certius, certis per fidem, eodem modo voluntas interdum adhæret absoluta quidem, sed infirma adhæsiōne, ita ut ex ipso modo adhærendi, ostendat promptitudinem, deferendi objecti, si se offerret occasio; quando autem voluntas adhæret summo gradui adhæsiōnis respondente adhæsiōni quæ adhæremus objectis

fidei, tunc in ipso modo adhærendi ostendit implicite, scilicet immobiliter adhære illi objecto.

Hæc explicatio

NON SATISFACIT Plenè, quia præter alias difficultates quæ in ipso antecedente involvuntur, id etiam diminutè explicat, quanam scilicet sit conditio firmæ adhæsiōnis scientificæ, nam multi sunt qui pertinaciter adhærent suo errori, & tamen non ostenditur, quæ hæc adhærescentia differat ab adhærescentia scientifica; nec apparet, cur etiam voluntas firmè adhære non possit, & tamen ex objecto loquendo, non super omnia.

EXPLICATUR Aliter adhærescentia illa, didendo eandem in adhærescentiam objectivam, & subjectivam, & ex utraque formalitate, complendo totam & adequatam rationem adhæsiōnis; ita ut adhæsiō requiratur & ex parte objecti seu motivi formalitatem, vi cuius mereatur adhæsiōnem summam, & simul etiam ex parte subjecti, exhibitionem adhæsiōnis, secundum meritum objecti: ita ut sicut in certitudine intellectuali, ne illa in re sit error, necesse est poni & meritum objecti & simul exhibitionem assensus firmi, & sit probabilis assensus; sic etiam in præsentia detestatio peccati super omnia, requirit & meritum adhærendi ratione motivi, & simul etiam exhibitionem adhæsiōnis, vi cuius prompta sit voluntas quodlibet objectum & motivum deferere, à Deo abstrahens. Ex vi ejusdem affectus afficitur creatura non solum bonis Dei intrinsicis, sed etiam extrinsecis, quale est bonum extrinsecum non peccare, quia ille affectus conjungit affectivè cum Deo, hinc non vult omnia impossibilia cum illo amore; quia verò cum illo amore impossibile est peccatum, fit ut vi illius determinetur ad nolum peccatum. His positis

DICENDUM est, *Contritionem esse super omnia appretiative* detestarique peccatum plus appretiative, quam reliqua omnia.

PROB. Si Contritio non detestaretur peccatum super omnia, & esset contritio & non esset, esset ut supponitur, non esset autem quia si amor super omnia non amaret super omnia, hoc ipso non esset amor super omnia, ergo etiam si contritio non detestaretur peccatum super omnia, hoc ipso non esset contritio. Probatur Consequentia, quia ideo verum est antecedens, eò quòd motivum illius amoris sit inductivum ad amare super omnia, consequenter non amare super omnia erit illo motivo non moveri; sed etiam motivum, quo moveretur contritio, est motivum, quod est inductivum ad detestandum peccatum super omnia, quod ipsum probatur; quia mensura detestandi mali est prosecutio boni, & sic quo quis magis amat sanitatem, magis detestatur morbum, ergo cum ex motivo

* (1) 4

amo.

amoris fiat contritio, & amor amet super omnia, etiam oppositum malum quod est peccatum, debet detestari super omnia. Et sicut accessus ad unum extremum mensurat recessum ab alio extremo, ita & accessus per amorem, mensurat recessum à peccato per contritionem.

Ceterum ly super omnia non ita accipi debet, ut denotet explicitam prælationem omnium supra quæ sit, quia aliàs esset impossibilis hæc prælatio, quis enim potest singula noscere, illisque præferre?

Objic. Excogitabilem esse casum, in quo peccatum non debeat esse detestabile super omnia, ponatur enim hæc conditionalis; si non peccaveris patietur Deus aliquod malum intrinsecum; eo casu homo deberet magis detestari non esse Dei, quàm peccatum. Item ponamus apprehendere hominem quod peccatum manens peccatum, placeat Deo, eo casu videtur etiam peccatum non esse detestabile super omnia.

RESPONDETUR. Hanc suppositionem primam esse impossibilem; impossibile enim est, ut peccatum fiat necessarium ad vitandum malum intrinsecum Dei, seu servandum bonum intrinsecum Dei. Rursus, hæc suppositio non tantum est impossibilis, sed etiam tollens seipsam, quia hoc ipsum quod sub eadem formalitate negabatur in illa, hoc ipsum sub eadem formalitate affirmatur; si enim quæritur: Cur detestaris peccatum? respondebis, quia dicitur oppositionem cum bono conjunctionis ad bona Divina quæras cur velis peccatum, respondebis, quia na extrinseca; quod si dixit connexionem cum bono conjunctionis ad bona Divina extrinseca; ergo sub eadem formalitate idem affirmatur & negatur; quod si est suppositio tollens seipsam, ex tollente seipsam sequitur utraque pars absurda; scilicet & eligendum tunc esse peccatum, & non eligendum.

ADDI possit; quoad suppositionem præcipuè secundam, quod contritio detesteretur peccatum super omnia in suppositione omni possibili, non verò in suppositione impossibili, sicut homo debet supponi, esse animal risibile in omni suppositione possibili, non verò impossibili, quia v.g. si homo esset animal & rationale non tamen admirativum, esset homo, nec tamen risibile. Et sicut si Deus revelare fidei se falso revelare, sequeretur tunc esse suppositionem impossibilem, & Deus tunc debere credi & non debere credi, nam & revelaret sibi esse credendum, & revelaret sibi non esse credendum, sic etiam in præfenti.

RESPONDET huic Objectioni Lugo. Peccatum in ea occasione jam non futurum peccatum, quia eo ipso, quod esset necessarium ad vitandum malum intrinsecum Dei, redderetur licitum propter summam præponderantiam illius boni; hinc detestaretur peccatum contri-

tio super omnia mala, quæ tanti fieri debent, ut redderentur licita illa quæ aliàs sunt peccata. Quod si putaret aliquis peccatum manens in ratione peccati, adhuc esse necessarium ad vitandum malum intrinsecum Dei, deberet potius permittere malum intrinsecum Dei, hoc ipso enim, quia supponitur manere in ratione peccati, supponitur manere cum oppositione ad aliquod bonum superius, quàm esset bonum intrinsecum Dei. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Quia si aliquis putaret peccatum minus, manens in ratione peccati, necessario eligendum esse ad vitandum majus, teneretur homo eligere minus. Ergo etiam teneretur potius eligere peccatum, quàm malum intrinsecum Dei, quod ipsum Probat; quia malum extrinsecum manens in ratione extrinseci (quale est peccatum) non debet anteponi malo intrinseco Divino, nec apparet quodnam id esset bonum superius bono intrinseco DEI, cui tunc opponeretur peccatum. Et certè propter quod unumquodque tale, & ipsum magis, cum ergo conjunctio cum bonis intrinsecis Dei sit motiva ad detestandum peccatum super omnia, illa debent magis æstimari quam peccata.

Neque valet si dicas. Quod veritas prima sit propter quam assentimur articulis, neque tamen illi magis assentimur quam articulis, non inquam valet quia in exhibendo fidem utrobique respondet veritas prima, quæ comparata ad se non habet rationem majoris; jam autem in præfenti, non idem, nec æquè primo respondet bonum, nam unum bonum est extrinsecum Deo, & aliud intrinsecum.

INS TABIS. Contritio non debet esse super omnia, quia non debet detestari peccatum, supra malum pænæ.

RESPONSIO Communis est. Contritionem debere detestari peccatum supra malum pænæ spectatum præcisè à culpa, licet non supra malum pænæ conjunctum culpæ, meritivumque illius pænæ, nam tunc includeretur jam peccatum, quod est nata, detestari contritio. Sed est gravior difficultas: An sit possibilis casus, in quo potius malum pænæ æternæ depuratum etiam à ratione meriti inferni, si præeligibile peccatum.

Punctum Difficultatis 3.

An sit possibilis casus, in quo eligi debeant potius pænæ inferni quàm peccatum?

NEGAT Durandus cujus mentem explicat Lugo, sed hanc explicationem non esse legitimam ostendit Dic. d. 2. nam. 226. Et certè Durandus dicit clarè aliud esse velle sustinere pœnas

pœnas inferni ne culpa incurratur, hocque approbat; & aliud; velle eligere pœnas inferni ne culpa incurratur, & hoc negat; distincta autem hæc esse vel hæc ipsa instantia probat, quia aliud est velle sustinere, si aliquis me velit occidere, & aliud est velle occidi, hoc enim posterius malum est, & prius bonum. Favet neganti Dica. n. 236. favent eidem omnes illi, qui censent impossibile esse ut Deus innocentem puniat pœna inferni; ut Scotus Massilius & ante omnes S. Aug. lib. 3. contra Jul. quos sequitur & citat Arriaga de vitiis d. 51.

Affirmat possibilitatem hujus Lugo hic D. 5. num. 30. *Pone inquit, hominem existentem in peccato mortali, incidere, in mortis periculum, à quo non possit evadere nisi committat novum mortale v. gr. negationem fidei; pone item eundem invincibiliter errare, quod à priori peccato sine Confessione justificari non possit, ei homini occurreret necessitas eligendi damnationem aeternam ne committat novum mortale.* Impugnat hæc multis Dic: non satis feliciter. Cæterum casus formatus à Lugo format possibilitatem valde accidentariam, quia fundatam in particulari errore, quæ autem fundatur in errore, non meretur nomen absolute possibilis, sicut nec meretur nomen possibilis, si aliquis, putaret non esse alium modum evadendi peccatum, quam ut fiat pœnitens Chimæra.

DICENDUM EST. *Possibilem esse talem casum.*

I. Quia non implicat contradictionem ut Deus revelet Paulo, si non elegeris potius pœnas inferni quam peccatum, ut ita ostendas amorem tuum erga me, peccabis; & hoc videtur innuere celebre dictum Anselmi. Prius me in infernum mergerem, quam peccatum in me immitterem.

II. Quia quamvis eligere pœnas inferni ut pœnas peccato debitas, sit ut vocant impossibile impossibile eo quod suppositio videatur tollere seipsam, quæ enim sub hac formalitate, quia sunt pœna peccati non vitati, possunt esse medium vitandi peccati, quidquid inquam sit de hoc, dabilis est formalitas non eligendi inferni sub formalitate pœnæ, sed præcisè sub ratione dissoni parti sensitivæ v. g. nec enim in hoc casu, vellet aliquis, infernum cum suppositione impossibili tollente se ipsam.

III. Quia quamvis D. Deus non possit innocentem addicere pœnis inferni sub formalitate pœnarum, si enim innocens est, qui punibilis est; nihilominus potest innocentem addicere inferno; aliàs si id non posset, non haberet supremam potestatem disponendi de suis creaturis ut ei libuerit, adeoque nec supremum dominium, cogitabileque esset dominium præsentis perfectius, per quod scilicet disponi posset de innocenti ut sustineat malum. Et si DEUS potest annihilare creaturam ad demonst-

dum suum dominium, cur non & irrogare infernum, cum annihilatio, sit majus malum, quam infernus. Et sicut non remittit Deus justificare creaturam, cur tenebitur eandem eximere à malo inferni, jam justificatam.

OBJIC. I. Deum eo casu fore crudelem, sicut esset crudelitas in homine, assare vivum caniculum, ad ostensionem supremi domini.

RESPONDETUR. Eo casu non fore Deum crudelem. Nam S. Thom. 2. 2dæ q. 157. a. 1. ad 3. dicit, crudelitatem importare excessum in puniendo, citatque inibi Senecam idem sentientem: cum itaque non in pœnam irrogaretur tunc infernus innocenti, eo facto, non esset Deus crudelis. Quia tamen S. Thom. meminit ibidem delectationis in pœnis propter illas meritas, & hoc vitium appellat feritatem seu latitiam, adhuc Deus addicendo innocentem inferno nondum diceretur sævus; quia posset id agere non ex delectatione in pœnis, possetque Deus ob rationabiles causas addicere inferno innocentem, v. g. si vellet creaturis revelare se id posse facere, nec id excedere dominium suum. Item ad ostendendam misericordiam quam facit eximendo pœnitentes, à pœnis inferni. Rursus ad ostendendam vim gratiæ, confortando eundem, ne in eo statu avertatur à DEO. Denique si accipiantur pœnæ illæ pro solis pœnis sensus, posset illi tribuere simul visionem, & amorem, ostendereque potentiam eorundem confortantem in tantis alioqui pœnis.

ADDO. Cum homo non habeat supremum dominium in creaturas, sit ut illius dominium, sit alligatum certis conditionibus, quas judicium prudens taxat; fundaturque in hoc: ut scilicet judicet illum osum esse irrationabilem, qui non spectat ad satisfaciendum necessitati, commodo, honestæ oblectationi; nihil autem horum trium reperiretur in illa assatione caniculi, importaretque illa actio delectationem in pœnalitatibus: è contra D. Deus habet supremum dominium, & ob rationes adatas posset illo uti.

OBJIC. II. Arriaga. Illam creaturam habituram occasionem odiendi Dei, immò necessitandam ad odium.

RESPONDETUR. Non necessitandam, licet haberet fortassis occasionem; & sicut si imperfectus, ea pateretur, quæ martyres, haberet occasionem odiendi Dei, attendendo ad ejus imperfectionem, quod martyribus non erat ania odiendi sed amandi; sic etiam in præsentis.

OBJIC. II. Magis dedecet principem quam plebeum ut sit carnifex. Ergo etiam irrogatio illa mali, magis dedecet Deum, quam creaturam, dedecet autem creaturam.

RESPONDETUR. Multa sunt quæ dedecent causam

causam secundam quæ non dedecet primam, sic dedecorum esset Principi cooperari bobus iuga trahentibus, quod tamen Deus facit; præcipue quia hoc posset agere Deus ex causis rationabilibus. Neque tunc sequeretur, Deum à seipso esse crudelem, cum simpliciter non esset crudelis, licet non uteretur ea dignatione, qua posset uti. Sacra etiam Scriptura prædicat quidem misericordiam Dei sed etiam prædicat dominium, ita ut testa non possit dicere figulo: Quare ita me fecisti.

Addendum tamen est, non esse necesse distinctè cogitare de tali prælatione & detestatione peccati super omnia, quia hoc esset onus intolerabile, sed sufficit id agere virtualiter, & quasi ex vi actus habiti, sub conditione esse paratum, ad patiendum potius poenas inferni, quam committendum peccatum.

Nec item contritio debet esse de omnibus peccatis explicite, quidquid docuerit Ludolphus Raymundus Angelus & cum aliqua distinctione Sorus Medina, quos refert Suarez hic d. 4. S. 6. & Dicast. d. 2. n. 171. & ratio est; quia huius obligationis nullum extat fundamentum, & si ponatur contritio extra Sacramentum, hæc de se non minus opponitur uni, quam alteri peccato; attritio etiam cum Sacramento facit produci gratiam, quæ omnibus peccatis mortalibus opponitur, hinc nec attritio requireretur explicite de singulis mortalibus, licet requiratur universalis, de quo infra.

Ad id denique potest. Extra Sacramentum sufficere ipsum amorem Dei super omnia, quia hic cum sit formalis accessus ad Deum, æquivalere recessui à creatura, qui sit per contritionem, & qui amat, hoc ipso detestatur odium amari; dixi extra Sacramentum, quia ad Sacramentum est necesse dolere, eo quod intentio instituentis, talem actum requisierit.

DIFFICULTAS III.

De Contritione comparatiue ad varia peccata.

DICTUM est supra, Contritionem detestari peccatum super omnia; dictum item est contritionem esse dolorem de omnibus mortalibus; quia tamen mortalia inter se, immò & cum venialibus comparari possunt, determinandum erit quomodo contritio gerere se debeat in tali comparatione. Agit de hac materia Suarez hic d. 3. S. 10. Lugo d. 5. S. 4. Dic. 2. Dub. & alii.

Punctum Difficultatis I.

Quid sit sentiendum de Detestatione circa peccata inter se comparata?

ASSERO I. Si comparentur mortalia inter se, in ratione offensæ, non est magis unum detestabile, præ alio.

RATIO. Quia omnia mortalia in ratione offensæ, sunt infinita, adeoque æqualia; ergo in ratione offensæ, æqualiter detestabilia, alias non secundum meritum objecti procederet detestatio; quod mortalia in ratione offensæ sunt infinita, supponitur ex materia de peccatis; quod autem in ratione offensæ sint æqualia, probatur. Tum quia unum infinitum non est majus alio ut supponitur ex materia de Infinito. Tum quia unus actus fidei, non est certior certitudine objectiva præ alio, item una actio Christi Domini, non est dignior præ alia; ergo nec unum peccatum in ratione offensæ, est majus alio, Consequentia Probat. Ideo Antecedens verum, quia una eademque veritas circumstantionat, singulos actus fidei, & eadem persona, dignificat omnes actiones, sed etiam una eademque dignitas, circumstantionat in ratione offensæ singula peccata; ergo. Tum quia horum omnium hoc potest dari fundamentum: Quando ratio formalis plurium est eadem, nec apparet, cur æqualiter non se communicet singulis, tunc si se communicet, communicat se totam, & necessario illa communicantia erunt æqualia, hoc enim ipso convinceretur si forent inæqualia, non habere eandem rationem formalem, vel non totaliter communicatam; quod ad præsens applica; quia scilicet eadem dignitas Divina, circumstantionat, se tota, singulas offensas.

ASSERO II. Si comparentur mortalia inter se, in ratione malitiæ, majus est magis detestabile, minori, supponit assertum dari peccatum majus & minus in ratione malitiæ; idque ex eo: quia unum præ alio potest dicere majorem dissonantiam ad naturam intellectualem, sicut præcisè ex malitia & ex præcisè intento odio Dei, item si fiat cum majori advertentia & amore malitiæ. Sit.

RATIO. Unica asserti, ex qua plures formari possent. Quia peccatum ideo est detestabile, quia est malum; ergo quo erit majus malum, magis erit detestabile, sicut etiam le habet simpliciter ad simpliciter, ita majus ad majus.

Neque valet si dicas. Omnia mortalia sunt detestabilia summe, summo autem non datur majus, non inquam valet, quia peccata detestantur super omnia quæ non sunt peccata, sed non super omnia, unum comparando ad aliud.

ASSERO

ASSERO III. *Majorem detestationem unius peccati præ alio non commodè explicari conditionalem, quia si committendum esset alterutrum ex illis, potius admittendum esset minus mortale.*

RATIO. Tum quia hoc quod de facto & per se in moralibus in praxim venit, non debet explicari quantum fieri potest per hoc, quod in praxim per se non venit, sed non venit per se in praxim illa conditionalis, quando enim homo per se est in talibus circumstantiis ut teneatur alterutro mortali peccare. Tum quia eo casu, non jam detestaretur magis majus peccatum, quam minus: in necessitate enim eligendi illud minus peccatum, non esset jam minus peccatum, quia nec absolute peccatum, ut inferius dicitur. Tum quia dari potest unum peccatum proprium levius, & peccatum alienum gravius, neque tamen levitas vel minoritas illa debet ita explicari, quod si daretur mihi optio, vellem potius proprium levius quam alienum gravius. Non nego quidem in aliis materiis excessus appetitionum per similes conditionales exprimere, sed in præsentī id non est ita commodum, propter rationes adlatas.

Majoritas hæc detestandi, fortè sic commodius explicari posset: utrumque hoc peccatum est & utrumque detestor, sed simul judico non esse æqualem malitiam singulorum, utrumque tamen malum, & ego utrumque detestor, hoc tamen magis quia objectum in se deterius est; proportionoque meam detestationem prælucens Intellectui, in ostendenda majoritate malitiæ. Et certè ipse modus detestandi, seclusa etiam gradualī intensiōe, arguit majoritatem quandam, vi cuius magis ab uno quam ab alio objecto malo retunditur voluntas.

Punctum Difficultatis 2.

Quid sit sentiendum de Detestatione majoris & minoris peccati mortalis?

PONITUR casus, qui inter scrupulosos & rudes accidere posset. Berta sollicita à Cajo, non vult consentire, Cajo dicit quod velit se mactare, apprehendit Berta majus esse peccatum mortale, si sese occiderit Cajo; quæritur? An possit eligere minus, hoc est, consensum & an peccet illa electione commissioneque peccati, utpote sciens consensum esse mortalem, licet apprehendat illum esse minus mortalem?

ASSERO I. *Ex duobus peccatis, debere eligi minus mortale.*

RATIO. Tum quia pro asserto stat illa regula, Ex duobus malis minus est eligendum. Tum quia præ peccato, eligendum est non peccatum.

Ergo & pro majori, minus. Tum quia Intellectus majus peccatum judicat majus, adeoque dicitur magis detestandum. Ergo & voluntas magis illud detestari debet. Ergo & magis fugere majus, non magis autem fugeret, si potius gravius eligeret.

ASSERO II. *Eligendo minus peccatum non peccat illo minori peccato, quamvis habeat conscientiam, quod illud agendo, peccet.* Ita Lugo cit. numer. 40. idemque tractavit de Incar. d. 26. S. 10. Dic. num. 198. Perez, & alii, sed rationem asserti invenire non est ita obvium. Ut solvantur ex rationes quibus utitur Lugo, Perez, Dicast. & alii in manuscriptis, quas referre non vacat.

TENENDUM I. Quod in præsentī distinguī debeant hæc duæ formalitates; Electio minoris peccati, comparata ad aliud gravius, & Electio, non jam comparatè ad aliud gravius, sed comparatè ad objectum electum; rationes autem illorum probant quidem illam electionem minoris, comparatè ad gravius non esse peccaminosam, sed non probant electionem ipsius illius objecti, non esse peccaminosam, nam si pensetur illa electio præcisè sub hac formalitate, quia est electio minoris mali, non est peccaminosa, sed quare non est peccaminosa, si quidem adhuc est electio mali. Consulere etiam potius minus malum, quia stat præcisè in consulenda electione potius minoris non est peccaminosum, licet sic peccatum ipsum illud malum, quod consulitur.

TENENDUM II. Talem quoad electionem minoris peccati, non agere contra debitum operandi modum, immò interrogatum: Cure ligat minus? posse respondere: quia fugio majoritatem offensæ, appetitioque amicitiam. Sed probandum restat: Cur non agat contra debitum operandi modum, ipso illo quod facit, & sicut miles vulneratus in prælio gratias habet hosti, quod illi non amputarit caput, sed præcidit digitos, nihilominus illum malè habet etiam præcisio digitorum, sic & præsentī.

TENENDUM III. In hoc esse totam difficultatem, ut ostendatur cur non tantum electio illa, sed ipsum factum, non dicat malitiam, cum tamen in se sit actio dissona naturæ intellectuali, non est autem dissonum naturæ intellectuali, eligere potius minus. Ut ratio pro asserto formetur.

SUPPONO I. Ex tribus colligi quod aliqua actio non sit peccaminosa. 1. Si objectum non sit prohibitum. 2. Si adsit ignorantia prohibitionis. 3. Si desit libertas sufficiens, possent & alia cogitari, quæ ad præsens non faciunt. Porro consensus de quo procedit casus ex primis duobus capitibus non excusatur, videndum erit de tertio.

Sup-

SUPPONO II. Omnem libertatem men-
surari per indifferentiam, ita ut quot modi sint
indifferentiæ, tot etiam modi libertatis.

SUPPONO III. Omnem indifferentiam
primitus in duo membra dividi posse. In indiffe-
rentiam Contrarietatis & Indifferentiam Con-
tradictionis, qui termini alibi fufius explican-
tur. Ad præfens sic applica. In illa perple-
xitate habetur indifferentia Contrarietatis, quæ
verfatur inter esse & esse, nam liberum est eligere
vel minus malum, vel majus, ita tamen ut alter-
utrum eligi debeat, sed non est indifferentia
Contradictionis, quæ verfatur inter esse & non
esse; quia non est liberum in illa perplexitate
nullum absolute ex illis duobus malis eligere.
His fuppositis

RATIO. Pro asserto sic formatur. Quia si
tunc peccatur post electionem minoris mali,
peccaretur sine libertate. Sed impossibile est
peccare sine libertate ut suppono ex materia de
peccatis. Seq. probatur quia talis habet li-
bertatem contrarietatis ad eligendum minus,
& hæc fupponitur esse bene usus, eligendo mi-
nus; sed non habet libertatem contradictionis
ut fcilicet possit non agere quæquam; ergo si
tunc peccaret, post electionem minoris mali,
peccaret sine libertate. *Ad solvendas Objectiones.*

NOTO I. Quia habet erroneam conscien-
tiam pro utraque parte, peccat, quia fupponitur
adhuc habere libertatem.

NOTO II. Necessitatem ex fuppositione
non auferre libertatem, hic autem est in illa
perplexitate necessitas antecedens de qua
alibi.

Neque valet si dicas. Liberum esse illi per-
plexitatem deponere; nam liberum quidem est
sed remotè, quia fcilicet posset informari si con-
funderet vel se reflecteret; sed non est illi liberum
proximè, quia in illis circumstantiis ita se habet,
ac ille qui ignorat.

NOTO III. Si eligeret gravius, in illa per-
plexitate, peccaret, quia abuteretur libertate
contrarietatis, eligendo autem minus illudque
operando non peccat, quia & bene utitur liber-
tate contrarietatis, & non habet libertatem
contradictionis, fcilicet ad simpliciter non
agendum.

ASSERO III. Si in illa perplexitate unum pec-
catum præ alio non appareret majus, quacunque pars
licite eligi posset.

RATIO. Quia non apparet, motivum præ-
ligendi rationabiliter unum, & de cætero fup-
ponitur necessitatus ad alterutrum.

Cæterum si unum peccatum ita appareret
majus ut excessus in seipso non sit fundativus
culpæ gravioris, majus eligere, esset nonnisi
veniale. Ita Dicast. num. 195. Rosmer. de A-

ctibus Pæn. Bertholdus de Efficacia ejusdem
num. 31. contra Lugonem. Ratio quia inter
illa peccata datur cœquatio in aliquibus, ex-
cessus autem erit in se, nonnisi venialis. Hinc
etiam furtum uno grosso majus, si comparatur
ad aliud furtum uno grosso minus, si compare-
tur præcisè in ratione excessus non constitueret
mortale, licet si simul sumatur cum aliis unus
grossus, & comparatur ad longè levius
furtum, constituere possit peccatum mor-
tale.

ADDO. Si sit excessus gravis sive in perple-
xitate sive extra illam, est licitum sub conditio-
ne velle majus si conditio sit deputativa objecti
à malitia. Ratio est; quia revera tunc non ef-
fet jam peccatum consequenter nec majus pec-
catum, nam fuppositio depurat malitiam. Cæ-
terum si conditio non depuraret malitiam,
non esset licitum eligere majus, quia illa condi-
tio haberet se ac si non esset, relinqueret; pec-
catum in eodem statu.

Punctum Difficultatis 3.

*De Detestatione peccati levis proprii com-
parativè ad gravius alie-
num.*

ASSERO I. Si spectetur præcisè exigentia
motivi specificantis contritionem & meritum
objecti, magis est detestabile peccatum grave quan-
tumvis alienum, quàm verbum otiosum pro-
prium.

RATIO. Tum quia meum peccatum gra-
vius magis detestor, ex exigentia motivi specifi-
cantis contritionem, quia gravius est. Ergo
& alienum si sit gravius meo, magis detesta-
bor, ex exigentia ejusdem motivi: & quacun-
que disparitas adferretur, illa petetur non ex for-
malitate motivi, sed ex aliis formalitatibus ad
quas non attendit assertum. Tum quia Con-
tritio secundum præcisè motivum spectata, non
respicit formalitatem mei vel alieni, sic enim
spectata procedit ex amore amicitie, conse-
quenter, non debet respicere bonum amantis
& contriti. Ergo nec respicere formalitatem
mei vel non mei. Tum quia hoc ipso quia di-
citur ex vi motivi magis esse detestabile gravius
alienum, quàm proprium levius, hoc ipso ha-
bebit se illud, quod est esse meum vel alie-
num omnino materialiter, adeoque quali non
esset, consequenter præcisè illæ formalitates
non possunt diversitatem in detestando fun-
dare.

RESPONDET Suarez. Si comparatur pec-
catum ad simplicem affectum ut objectum
quoddam odio prosequendum, sic magis est
dete-

detestabile peccatum proprium levius quam alienum gravius, quia quantum in me est, plus conari debeat ut illud non sit in rerum natura, quam ne sit alienum.

CONTRA est; quia de hoc ipso quaeritur ex vi motivi, quare deberet esse magis detestabile peccatum proprium levius, quam alienum grave.

RESPONDENT II. Alii. Peccatum alienum licet in se sit majus Dei malum, non tamen relate ad me.

CONTRA est. Quia responsio non opponit sese asserto, quod procedit de detestatione, in quantum oriunda praecise ex vi motivi, praecipue vero, quia praecise ex vi motivi non respicit differentias mei vel alieni. *Ad Solvendas rationes Suarez*

TENENDUM I. Falsum esse quod ex praecisa exigentia motivi, magis debeat se quisquam diligere in spiritualibus quam alium, sed ex aliis rationibus; nam ut repeti, motivum praecise non respicit differentiam mei vel tui, consequenter negatur magis glorificare Deum, charitatem, praeferebendo bonum proprium minus, alieno majori, idque praecise ex vi motivi charitatis, quia de facto beati magis diligunt gloriam Christi Domini quam propriam, etiam si propria gloria, magis sit illis conjuncta. Quamvis autem Charitas debeat imprimis subiectum cui inest inclinare ad diligendum Deum, nego quod hanc inclinationem non sit factura, detestando magis alienum gravius, quam proprium levius.

TENENDUM II. Quamvis non liceat eligere proprium leve ut non committatur alienum grave, non sequitur jam non esse magis detestabile ex vi motivi alienum gravius; quia supra notaveram, quod major detestatio, non commode semper explicetur per ordinem ad electionem. Independentem autem ab hoc principio nondum convincit argumentum, quia quod non possit eligi tanquam medium, sub alia id formalitate convenit amori, nempe in quantum est principium proximè conjungendi amantis cum amato, nec id habet praecise ex vi motivi. Et certe sicut ad conditionem verè amicitiae spectat non eligere offensam tanquam medium amicitiae, ita etiam spectat de malis amici, proportionatè ad malum ejus dolere, quæ enim est amicitia, flere ob capillum unicum evulsum à se amico, & non dolere tantum, cum videret illum lethaliter esse vulneratum ab alio.

ASSERO II. Accipiendo Charitatem pro principio conjungendi amantis cum amato, magis debeat detestari proprium levius, quam alienum gravius; adeoque quod ad impediendum peccatum grave aliud, non sit licitum committere

peccatum proprium levius. Est assertum apud omnes certum, sed rationem ejus invenire non est ita obvium. Ad solvendas has rationes quibus utitur Suarez Lugo Dicast. habeatur præ oculis intentum quod quaeritur: Cur scilicet si eligatur minus peccatum ad evitandum majus alienum, hoc ipso illud minus non sit eximentum à conditione peccati, ita ut sit nonnisi materialiter malum & peccatum, saepe enim peccata quæ aliàs sunt formaliter mala ex circumstantiis evadunt nonnisi materialiter mala. *Ceterum*

RATIO pro asserto sit. Si posset committi veniale proprium ad vitandum mortale alienum, fierent mala, ut eveniant bona. Sed hoc non potest fieri ut dicit Scriptura Sequi probatur; quia si commissio veniali proprio impediatur alienum mortale non fierent mala, id idè non fieret, quia desineret illud veniale in tali circumstantia esse veniale. Sed falsum est desitum, quod ipsum Probatur. Circumstantia eventuri boni non deicit malum à ratione mali, aliàs in omni eventu falleret hoc principium, non sunt facienda mala, ut eveniant bona; siquidem hoc ipso desinerent esse mala.

CONFIRM. Quia Charitas prout est principium conjungendi amantis, cum amato, est eo ipso principium impediendi ea, quæ possunt officere illi unioni, unioni autem huic nonnisi proprium peccatum officit, sive illa unio sit per visionem beatam, vel unionem hypostaticam vel particularem observantiam arctæ amicitiae, quæ habetur ex suppositione status gratiae, vitatque etiam levissimas offensas. *Ad solvendas Objectiones.*

NOTO I. Quod quamvis Charitas praecise ex vi motivi non attendat formalitatem proprii vel alieni peccati, attendit tamen, prout est principium conjungendi amantis cum amato.

NOTO II. In humanis ex indigentia ea quam habemus bonorum nobis etiam invitis adimibilibus, praesumitur esse non invitos, quod amicus faciat nobis parvum potius malum, ut impediatur malum gravius imminens ab alio; autem cum Deo invito nihil adimi possit, etiam ex bonis illius extrinsecis, (quamvis adimatur illo permittente) hinc non est fundamentum asserendi, DEUM non esse invitum, ut illud levius committatur, & constaret illum esse non invitum, revera etiam admitti posset.

NOTO III. Quando DEUS revelaret mihi quod certo sim venialiter peccaturus, si ivero ad locum, A, licet si ivero non sit alius peccaturus mortaliter, possem adhuc bene ad eundem locum ire, quia suppono illud periculum de se non esse proximè peccaminosum, sed

* (m)

im-

importare actum indifferentem, consequenter volitio illa erit volitio causæ, periculi, occasio- nis, &c. de se indifferentis, adeoque de se nul- lo modo peccaminosa: jam autem vi revelatio- nis sequitur quidem in me obligatio credendi quod non sim fururus sine veniali, sed non te- quitur obligatio, quâ obliget, ut non ponam dissensum peccato; & ex alia parte occasio est indifferentis, potest congruè negari, quòd eo ca- su, eundem sit ab illum locum.

Quamvis autem non sit bonum facere mala ut eveniant bona, laudabile tamen erit furioso v. gr. non reddere proprium gladium, quia hoc potius est non facere mala ut non fiant mala; & ex objecto redditio gladii furioso, est mala, con- sequenter non redditio bona, mendacium au- tem v. gr. ex objecto est malum, consequen- ter nunquam committendum, ut eveniant bona.

Quæ autem in præfenti dicta sunt, applicari debent: Quidnam sit potius detestabile v. gr. Virgini Beatisimæ, peccatumne proprium le- ve an originale?

Quæri hic posset. *An sit possibilis casus in quo Cajus vel peccare deberet venialiter, vel incur- rere peccatum grave in aliena voluntate?* Affirmat Lugo hic numer. 66. posset enim Deus alligare meam voluntatem voluntati Petri, in ordine ad aliquod implendum præceptum, posset au- tem ille dicere: Ego volo violare præceptum nisi tu mentiaris: tunc esset necessitas aut in- incurrendi mortale aut eligendi veniale. Ne- que valet si dicas cum Dicast, non posse esse ut illud mortale sit originale, quia supponor jam existens & compos meæ voluntatis, nam non esset originale hoc est non existentium actu, esset tamen originale, hoc est, fons & ra- dix maculæ, non propriâ actuali voluntate in- curendæ. Hinc etiam Dicast num. 220. ne- gat possibilitatem hujus casus, sed videtur pos- sibilis esse. Tum quia non implicat macula pec- cati, quæ sit Qualitas quædam denigrativa ani- mæ & constitutiva in esse odibilis Deo, in sen- tentia autem horum, qui admittunt habitum vitii vel erroris, posse à Deo infundi, non ap- paret cur stante voluntate affecta Deo & no- lente venialiter peccare, cur inquam talis ma- cula infundi non posset. Deinde posito quod peccatum & gratia stare simul secum possent, non apparet cur stante voluntate affecta Deo, non posset contrahi macula voluntate. Sed in his etiam dispositionibus negaret aliquis con- trahi peccatum in aliena voluntate sed diceret potius pœnam v. gr. privationis gratiæ incurrere. Cæterum casus à Lugone propositus indiget ali- qua moderatione; nam si procedat in eo sensu, quod eo modo in ordine ad reatum aliquem ad pœnas se cum illo haberet Deus, atque si pec- casset in illo tanquam in capite, in hoc non ap-

paret ulla implicantia, quæ enim est in hoc im- plicantia, ut dicat Deus, liberè gratiam meam do vel non do, conservo vel non conservo; hinc etiam volo, ut si hic homo unum peccatum commiserit, volo omnes alios spoliare gratia, & nascituris nunquam illam conferre. Si autem casus procedat in hoc sensu, quod Deus ita in il- lo casu sit judicaturus de voluntate illa alligata ut supponitur, atque judicet nunc de nostrati- bus, per ordinem ad peccatum originale, ut sci- licet dicat: Hic peccavit in capite, videtur id eo in sensu fieri non posse. Ratio; quia ad hoc ut dicatur aliquis peccasse quoquo modo debet illud peccatum vel Physicè vel moraliter pen- dere ab eodem, in tali autem circumstantia physicè non peccaret quisquam in illo capite ut supponitur; non etiam peccaret moraliter, ut probatur, quia impossibile est ut moraliter ali- quid imputetur alicui, quod ipse sui compos non vult; & principia illius ponendi quantum est ex eo tollit, quomodo ergo peccatum illud de- rivari poterit in ita affectum eumque denomi- nare.

Ad multa hinc solvenda, tenenda est doctrina ipsius Lugo: numer. 67. quod affectus dile- ctionis tendat ad conjungendum affectivè phy- sicè voluntatem prænitentis cum Deo, utpote physicè etiam profectus à voluntate, cui unioni affectivæ officit peccatum non nisi proprium, quia peccatum in capite posset voluntati proprie displicere; servareque conjunctionem cum Deo, quidquid sit an Deus tunc temporis ma- neret adhuc affectus illi creaturæ.

QUÆSTIO II.

De Actu imperato, qui est Attritio.

DEcurro hanc materiam, plura de hoc scire volens legat Suarez hic d. 5. toræ & d. 20. per plures Sect. Lugo d. 5. S. 9. Perez d. 14. to- tâ, Dicast. d. 2. dub. 11. & d. 6. per plures dub. & alios.

Punctum Difficultatis 1.

Quid, quod duplex, & quod se habeat ad iustifi- cationem Attritio?

Attentionem variè variè definiunt: plura- que definitiones, non satisfaciunt. Ex- plicat 1. Suarez Disp. 5. Sect. 1. num. 1. Quod sit illa detestatio peccati, quæ hominem ad gratiam suscipiendam disponit ex se insufficienter, cum Sacramento insufficienter. *Hæc Ex- plicatio*

Non